

MIRABANK A.D. BEOGRAD

**FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
SA STANJEM NA DAN 31. DECEMBRA 2018.
I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

Sadržaj

Izveštaj nezavisnog revizora

Bilans stanja 1

Bilans uspeha 2

Izveštaj o ostalom rezultatu 3

Izveštaj o promenama na kapitalu 4

Izveštaj o tokovima gotovine 5

Napomene uz finansijske izveštaje 6 - 68

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Mirabank a.d. Beograd

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja Mirabank a.d. Beograd (u daljem tekstu "Banka") koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan, kao i napomene koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za internu kontrolu za koju rukovodstvo utvrdi da je neophodna za sastavljanje finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo bilo usled pronevere ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o prikazanim finansijskim izveštajima. Reviziju finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji. Ova regulativa zahteva da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajna pogrešna prikazivanja.

Revizija podrazumeva primenu procedura u cilju pribavljanja revizorskog dokaza o iznosima i obelodanjivanjima sadržanim u finansijskim izveštajima. Izbor procedura zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izveštajima, nastalog bilo usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika, revizor uzima u obzir interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja Banke u cilju odabira adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Banke. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijsko stanje Mirabank a.d. Beograd sa stanjem na dan 31. decembar 2018. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Saša Todorović
Licencirani revizor

Beograd, 12. april 2019. godine

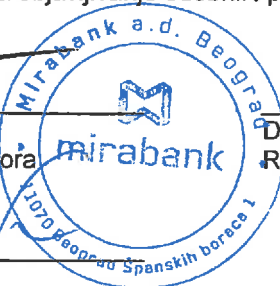
PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd
PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Mirabank a.d. Beograd
Bilans stanja

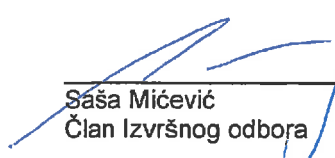
U hiljadama dinara	Napomena	31.12.2018.	31.12.2017.
Aktiva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	7	548.470	382.825
Potraživanja po osnovu derivata		-	5.800
Hartije od vrednosti	9	1.988.454	1.387.095
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	8	1.000.386	1.706.061
Kredit i potraživanja od komitenata	10	2.125.356	2.200.643
Nematerijalna imovina	13	192.531	211.679
Nekretnine, postrojenja i oprema	12	72.067	114.390
Ostala sredstva	11	10.628	14.234
Ukupno aktiva		5.937.892	6.022.727
Pasiva			
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	14	276.405	41.250
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	15	2.299.653	2.258.537
Subordinirane obaveze	18	1.182.194	1.184.958
Rezervisanja	16	9.191	5.971
Odložene poreske obaveze		9.077	13.391
Ostale obaveze	17	28.362	49.910
Ukupno obaveze		3.804.882	3.554.017
KAPTIAL			
Akcijski kapital	19	3.631.200	3.631.200
Gubitak		(1.516.307)	(1.189.845)
Rezerve		18.117	27.355
Ukupno kapital		2.133.010	2.468.710
Ukupno obaveze i kapital		5.937.892	6.022.727

U ime Izvršnog odbora za objavljivanje odobrili i potpisali dana 11. aprila 2019. godine

 Nikola Mihailović
 Predsednik Izvršnog odbora

 Dragana Bojin
 Rukovodilac Odeljenja računovodstva

 Saša Mićević
 Član Izvršnog odbora

Mirabank a.d. Beograd
Bilans uspeha

<i>U hiljadama dinara</i>	<i>Napomena</i>	2018.	2017.
Prihodi od kamata	20	203.427	191.021
Rashodi od kamata	20	(44.697)	(74.402)
Neto prihod po osnovu kamata		158.730	116.619
Prihodi od naknada i provizija	21	27.260	23.166
Rashodi od naknada i provizija	21	(4.723)	(4.056)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		22.537	19.110
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata		(2.478)	(118.897)
Neto prihod od kursnih razlika i efekta ugovorene valutne klauzule		6.474	131.793
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	23	(20.937)	(2.886)
Ostali poslovni prihodi	22	12.399	4.220
Ukupan neto poslovni prihod		176.725	149.959
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	24	(231.771)	(243.651)
Troškovi amortizacije	25	(89.497)	(86.341)
Ostali prihodi		639	-
Ostali rashodi	26	(182.879)	(306.659)
Gubitak pre oporezivanja		(326.783)	(486.692)
Porez na dobitak	27	4.314	1.319
GUBITAK NAKON OPOREZIVANJA		(322.469)	(485.373)

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Gubitak perioda	(322.469)	(485.373)
Ostali rezultat perioda:		
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>		
Instrumenti raspoloživi za prodaju:		
- Pozitivni efekti promene vrednosti	-	21.346
Dužnički instrumenti po fer vrednosti kroz ostali rezultat:		
- Negativni efekti promene vrednosti	(12.640)	-
Ostali rezultat / (gubitak) perioda	(12.640)	21.346
Ukupan negativan rezultat perioda	(335.109)	(464.027)

Mirabank a.d. Beograd
Izveštaj o promenama na kapitalu

<i>U hiljadama dinara</i>	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve za HoV raspoložive za prodaju / HoV po FVOCI	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2017.	3.631.200	6.009	(704.472)	2.932.737
Gubitak tekuće godine	-	-	(485.373)	(485.373)
Ostali rezultat perioda	-	21.346	-	21.346
Stanje na dan 31. decembra 2017.	3.631.200	27.355	(1.189.845)	2.468.710
Efekat prve primene MSFI 9: – Ponovno odmeravanje očekivanog kreditnog gubitka, posle poreza	-	3.401	(3.992)	(591)
Korigovano početno stanje na dan 1. januara 2018.	3.631.200	30.756	(1.193.837)	2.468.119
Gubitak tekuće godine	-	-	(322.469)	(322.469)
Ostali rezultat perioda	-	(12.640)	-	(12.640)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	3.631.200	18.117	(1.516.306)	2.133.011

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	152.719	161.746
Prilivi od kamata	110.625	119.296
Prilivi od naknada	26.934	24.086
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	15.160	18.364
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(508.748)	(673.776)
Odlivi po osnovu kamata	(44.649)	(96.084)
Odlivi po osnovu naknada	(4.728)	(6.308)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(233.914)	(248.998)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret rashoda	(6.183)	(10.488)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(219.274)	(311.898)
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i obaveza	(356.029)	(512.030)
Smanjenje plasmana i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	285.392	754.477
Povećanje / (smanjenje) depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	276.038	(648.705)
Smanjenje / (povećanje) potraživanja po osnovu ostalih finansijskih sredstva koja nisu namenjena investiranju	4.472	(92.442)
Neto priliv / (odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti	209.873	(498.700)
Odlivi iz aktivnosti investiranja u HoV	(752.668)	(1.332.940)
Prilivi od ulaganja u HoV	234.031	2.078.788
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja u nekretnine, opremu i nematerijalna sredstva	(20.432)	(27.370)
Prilivi od prodaje nekretnina, opreme i nematerijalnih sredstava	29	-
Neto (odliv)/priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(539.040)	718.478
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(329.167)	219.778
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	1.072.736	875.933
Efekti kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	111	(22.975)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	743.680	1.072.736

1 Uvod

Ovi finansijski izveštaji su za Mirabank a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) sačinjeni u skladu sa Međunarodnim standardima računovodstvenog izveštavanja izdatim od strane Odbora za Međunarodne Računovodstvene Standarde, za godinu koja se završila 31. decembra 2018.

Banka je osnovana i posluje u Republici Srbiji. Banka je akcionarsko društvo formirano u skladu sa važećim propisima u Srbiji. Osnivač Banke, Duingraaf Financial Investments B.V., Hoogoorddreef 15, 1101BA Amsterdam, Holandija (u daljem tekstu: Osnivač), dobio je preliminarno odobrenje za osnivanje Banke Rešenjem Narodne banke Srbije IO NBS br. 32 od 18. avgusta 2014. godine. Sa stanjem na dan 31. decembar 2018. i 2017. godine krajnja matična kompanija Banke je Royal Group Holding L.L.C., Ujedinjeni Arapski Emirati.

Narodna banka Srbije je donela Rešenje IO NBS br. 58 od 16. decembra 2014. godine i time Banci dala dozvolu za rad.

Nakon dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije na akta Osnivačke skupštine Banke (Odluka o imenovanju predsednika i članova Upravnog odbora Banke, Odluka o imenovanju predsednika i članova Izvršnog odbora Banke, Odluka o usvajanju Statuta Banke, Odluka o prvoj emisiji akcija Banke, Odluka o usvajanju strategije i poslovne politike Banke), izvršen je upis Banke u Registar privrednih subjekata Rešenjem Agencije za privredne registre BD 8779/2015 od 5. februara 2015. godine.

Osnivač Banke i Banka nisu deo bankarske grupacije. Osnivački kapital Banke iznosi 15 miliona evra u dinarskoj protivvrednosti; konverzija kapitala je izvršena 6. aprila 2016. godine, kada je otvoren račun Banke u Narodnoj banci Srbije, nakon čega je Banka počela da posluje preko tog računa i obavlja poslove platnog prometa, a istovremeno je započela proces izveštavanja prema Narodnoj banci Srbije.

Dana 11. maja 2016. godine, upisom u Centralni registar depa i kliring hartija od vrednosti, izvršena je dokapitalizacija Banke II emisijom akcija u iznosu od 1.840.500 običnih akcija nominalne vrednosti 1.000 dinara po akciji, posle čega ukupan akcijski kapital Banke (zajedno sa osnivačkom emisijom u iznosu od 1.790.700 hiljada RSD) iznosi ukupno 3.631.200 hiljada RSD. Na osnovu Rešenja BD 39191/2017 od 16. maja 2016. godine, Agencija za privredne registre je izvršila registraciju promena/povećanja osnovnog kapitala.

Članovi Izvršnog odbora Banke na dan 31. decembra 2018. godine su:

Nikola Mihailović, predsednik,
Mirjana Garapic Zakanyi, član,
Saša Mićević, član.

Članovi Upravnog odbora Banke na dan 31. decembra 2018. godine su:

Fadhel Al Ali, Predsednik
Majed Fuad Mohammad Odeh
Mahmood Ebraheem Mahmood Mohamed Al Mahmood
Kheriba Mustafa Ghazim
Dejan Nikolić
Vladimir Radić

Matični broj Banke je 21080608. Poreski identifikacioni broj Banke je 108851504.

Osnove aktivnosti. Osnovne aktivnosti Banke su aktivnosti poslovnog bankarstva na teritoriji Republike Srbije. Banka posluje na osnovu licence koju joj je izdala Narodna banka Srbije (NBS) od 16. decembra 2014. godine.

Banka učestvuje u državnom programu osiguranja depozita. Državna Agencija za osiguranje depozita garantuje isplatu u iznosu od 100% depozita do 50 hiljada EUR po pojedinačnom deponentu, u slučaju oduzimanje licence nekoj banci ili ukoliko NBS uvede moratorijum na isplate.

1 Uvod (nastavak)

Registrovano poslovno sedište. Sedište Banke je u Beogradu, Ulica španskih boraca br. 1, Novi Beograd, a Banka svoje poslovanje obavlja preko 1 ekspoziture na teritoriji Republike Srbije, koja je na istoj adresi. Banka je na dan 31. decembra 2018. godine imala 35 zaposlenih radnika (31. decembar 2017. godine 42 zaposlena radnika).

Izveštajna valuta. Ovi finansijski izveštaji su iskazani u hiljadama srpskih dinara (RSD), osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar je zvanična izveštajna valuta u Republici Srbiji.

Skraćenice. Pregled različitih skraćenica upotrebljenih u ovim izveštajima naveden je u Napomeni 38.

2 Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja i računovodstvene politike

Osnove za sastavljanje. Pravna lica i preduzetnici osnovani u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje sredstava i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu (u daljem tekstu: Zakon, objavljen u „Službeni glasnik RS” br. 62/2013 i 30/2018). Kao veliko pravno lice, Banka je u obavezi da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (MSFI), koji prema prethodno navedenom obuhvataju sledeće: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja (Okvir), Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (MSFI) i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda (IFRIC), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), čiji je prevod utvrdilo i objavilo nadležno Ministarstvo finansija. Dodatno, u skladu sa izmenama i dopunama Zakona o bankama („Službeni glasnik RS” br. 14/2015), banke u Republici Srbiji su dužne da prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja primenjuju MSFI, kao i naknadne izmene standarda i sa njima povezana tumačenja, od dana njihovog izdavanja od strane nadležnih tela.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke („Službeni glasnik RS” br. 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

Banka ne sačinjava i ne prezentuje konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja budući da Banka nema učešće u kapitalu u bilo kom zavisnom društvu.

Ovi finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti, osim vrednovanja finansijskih sredstava po fer vrednosti kroz ostali rezultat za tekuću godinu, tj. finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju za prethodnu godinu.

Prilikom sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja, Banka se pridržavala računovodstvenih politika opisanih u Napomeni 3.

Načelo stalnosti poslovanja. Rukovodstvo je pripremilo ove finansijske izveštaje na principima načela stalnosti poslovanja. Banka još uvek posluje sa gubitkom, međutim uz dobru kapitalizovanost i stalnu podršku od strane Grupe u formi subordiniranog kredita. U Napomeni 30 su dati detalji o usklađenosti sa regulatornim pokazateljima, dok su u Napomeni 18 dati detalji o subordiniranim obavezama.

3 Značajne računovodstvene politike

Finansijski instrumenti – osnovni principi za odmeravanje. Fer vrednost je cena koja bi bila dobijena za prodaju sredstava, ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja. Najbolji dokaz fer vrednosti je cena na aktivnom tržištu. Aktivnim tržištem se smatra ono na kojem se transakcije sredstvima i obavezama odvijaju dovoljno često i u dovoljnom obimu kako bi na redovnoj bazi mogle biti pribavljene informacije o cenama. Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se meri kao proizvod kotirane tržišne cene za pojedinačno sredstvo ili obavezu, i količine istih kojom subjekt raspolaže. Ovo važi čak i kada uobičajeni obim trgovanja na dnevnom nivou nije dovoljan da apsorbuje količinu kojom se raspolaže i kada bi se izdavanje naloga za prodaju pozicije u jednoj transakciji moglo odraziti na kotiranu cenu. Cena u okviru opsega između ponuđene i tražene cene najbolje predstavlja fer vrednost u okolnostima koje su korišćene za potrebe odmeravanja fer vrednosti, što rukovodstvo smatra prosekom stvarnih cena po kojima se trguje.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu se utvrđuje primenom tehnika vrednovanja koje su primerene u konkretnim okolnostima i za koje postoji dovoljno raspoloživih podataka za odmeravanje fer vrednosti, čime se maksimizuje korišćenje dostupnih inputa i minimizuje korišćenje inputa koji nisu dostupni.

Tehnike vrednovanja, kao npr. model diskontovanih novčanih tokova ili modela koji se baziraju na skorašnjim tržišnim transakcijama koje se redovno obavljaju između nezavisnih stranaka, ili razmatranje finansijskih podataka o subjektima u koje je investirano, koriste se za odmeravanje fer vrednosti određenih finansijskih instrumenata za koje nisu dostupni eksterni podaci o tržišnim cenama. Odmeravanje fer vrednosti se analizira prema nivou fer vrednosti u sledećoj hijerarhiji: (i) nivo 1: kotirane cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze; (ii) nivo 2 su tehnike vrednovanja sa svim materijalnim dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena), i (iii) nivo 3 su vrednovanja koja nisu zasnovana isključivo na dostupnim tržišnim podacima (tj. odmeravanje zahteva značajne podatke koji nisu dostupni). Prelasci sa jednog na drugi nivo fer vrednosti u sklopu hijerarhije se smatraju nastalim na kraju izveštajnog perioda.

Transakcioni troškovi su dodatni troškovi koji se direktno pripisuju akviziciji, emisiji ili prodaji finansijskog instrumenta. Dodatni trošak je onaj koji se ne bi desio da do transakcije nije došlo. Transakcioni troškovi obuhvataju naknade i provizije koje se plaćaju agentima (uključujući i zaposlene koji postupaju u svojstvu agenta), savetnicima, brokerima i dilerima, naknade regulatornih agencija i berzi, kao i poreze i iznose koji se plaćaju u vezi sa transferom. Transakcioni troškovi ne obuhvataju premije po dužničkim HoV i diskonte, troškove finansiranja i interne administrativne troškove i troškove održavanja.

Amortizivana vrednost (AC) je iznos po kojem je finansijski instrument priznat pri inicijalnom priznavanju, umanjen za otplate glavnice, plus pripisana kamata, a za finansijska sredstva umanjenje za ispravku vrednosti po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka. Pripisana kamata uključuje amortizaciju transakcionih troškova, odloženih pri inicijalnom priznavanju, kao i svih premija i diskonta do dospeća iznosa, primenom metoda efektivne kamatne stope. Pripisani prihod kamate i pripisani rashodi kamate, uključujući i pripisani kupon i amortizovani diskont ili premiju (uključujući naknade odložene prilikom realizacije, ukoliko je primenjivo) nisu prezentovani zasebno i uključeni su u knjigovodstvenu vrednost relevantnih stavki u bilansu stanja.

Metod efektivne kamatne stope je metod raspodele prihoda od kamata ili rashoda od kamata tokom relevantnog perioda, kako bi bila ostvarena kontinuirana periodična stopa kamate (efektivna kamatna stopa) na knjigovodstvenu vrednost. Efektivna kamatna stopa je stopa koja precizno diskontuje procenjene buduće odlive i prilive (isključujući buduće kreditne gubitke) kroz očekivani period trajanja finansijskog instrumenta ili kraći period, gde je primenjivo, na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog instrumenta.

Efektivna kamatna stopa diskontuje novčane tokove instrumenata na koje se primenjuje promenljiva kamatna stopa do datuma ponovnog utvrđivanja kamate za naredni period, osim premija ili diskonta, što je odraz kreditnog spreda (marže) na promenljivu kamatnu stopu za dati instrument, ili ostalih varijabli koje nisu ponovo definisane na tržišne stope. Te premije ili diskonti se amortizuju tokom celog očekivanog perioda trajanja finansijskog instrumenta. Obračun sadašnje vrednosti uključuje sve plaćene ili uplaćene naknade među ugovornim stranama koje su obuhvaćene efektivnom kamatnom stopom. Za sredstva kupljena ili izdata kao kreditno obezvređena (POCI), pri inicijalnom priznavanju, iznos efektivne kamatne stope se koriguje za kreditni rizik, tj. obračunava se na osnovu očekivanih novčanih tokova pri inicijalnom priznavanju umesto ugovorenih novčanih tokova.

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Finansijski instrumenti – inicijalno priznavanje. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL) prvo se evidentiraju po fer vrednosti. Svi ostali finansijski instrumenti prvo se evidentiraju po fer vrednosti usklađenoj za transakcione troškove. Najbolji dokaz fer vrednost pri inicijalnom priznavanju je transakciona cena. Dobitak ili gubitak pri inicijalnom priznavanju se evidentira samo ukoliko postoji razlika između fer vrednosti i transakcione cene, što može biti potkrepljeno drugim raspoloživim podacima o trenutnim transakcijama na tržištu, po istom instrumentu ili prema tehnici vrednovanja za koje inputi uključuju samo podatke raspoložive na tržištu. Nakon inicijalnog priznavanja, ispravka vrednosti za obezvređenja po osnovu očekivanog kreditnog gubitka (ECL) se priznaje za finansijske instrumente koji se odmeravaju po AC i investicije u dužničke instrumente koji se odmeravaju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), što za posledicu ima trenutni računovodstveni gubitak.

Sva kupljena ili prodana finansijska sredstva čija je isporuka zahtevana u vremenskom okviru koji je utvrđen propisima ili tržišnom praksom (kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na „regularan način”) se evidentiraju na dan trgovanja, odnosno datum na koji se Banka obavezala da će isporučiti finansijsko sredstvo. Sve druge kupovine se priznaju kada dati subjekat postane ugovorna strana prema odredbama ugovora koji se odnosi na konkretan instrument.

Finansijska sredstva – klasifikacija i naknadna odmeravanja – kategorije odmeravanja. Banka klasifikuje finansijska sredstva prema sledećim kategorijama odmeravanja: FVTPL, FVOCI i AC. Klasifikacija i naknada odmeravanja za dužničke hartije od vrednosti zavise od: (i) poslovnog modela koji Banka primenjuje za upravljanje relevantnim portfolijem aktive i (ii) karakteristika novčanih tokova sredstava.

Finansijska sredstva – klasifikacija i naknadna odmeravanja – poslovni model. Poslovni model je odraz načina na koji Banka upravlja aktivom kako bi generisala novčane tokove – bilo da je cilj Banke da: (i) prikupi samo novčane tokove koji se odnose na aktivu, prema ugovoru („držanje sredstava za prikupljanje ugovornih novčanih tokova”), ili (ii) prikupi i ugovorne novčane tokove i novčane tokove od prodaje sredstava („držanje sredstava za prikupljanje novčanih tokova i prodaje”) ili, u slučaju da ni (i) ni (ii) nisu primenjivi, finansijska sredstva klasifikuje kao deo „drugog” poslovnog modela koji se odmerava po FVTPL.

Poslovni model se utvrđuje za grupu sredstava (na nivou portfolija) na osnovu svih relevantnih dokaza o aktivnostima koje Banka preduzima kako bi ostvarila cilj definisan za portfolio dostupan na dan vršenja procene. Faktori koje Banka uzima u obzir prilikom utvrđivanja poslovnog modela (modeliranja) obuhvataju cilj i sastav portfolija, prethodno iskustvo u smislu prikupljanja novčanih tokova za data sredstva, kako se rizici procenjuju i kako se njima upravlja, kako se meri učinak aktive i kako je rukovodstvo nagrađeno. U Napomeni 4 su izneta ključna prosuđivanja koja Banka primenjuje prilikom utvrđivanja poslovnog modela za finansijska sredstva.

Finansijska sredstva – klasifikacija i naknadna odmeravanja – karakteristike novčanih tokova. Kada je poslovni model držanje sredstava za prikupljanje ugovornih novčanih tokova ili držanje sredstava radi prikupljanja novčanih tokova i prodaje, Banka procenjuje da li se novčani tokovi sastoje isključivo od plaćanja glavnice i kamate (SPPI). Finansijska sredstva sa ugrađenim derivatima se u celini uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja da li su novčani tokovi u skladu sa karakteristikom SPPI. Prilikom vršenja ove procene, Banka razmatra da li su ugovoreni novčani tokovi konzistentni sa osnovnim kreditnim aranžmanom, tj. da kamata uključuje samo razmatranje za kreditne rizike, vremensku vrednost novca, ostale osnovne rizike kreditiranja i profitnu maržu.

Tamo gde se ugovornim odnosima uvodi izloženost rizicima ili volatilnosti, koje nisu u skladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom, finansijska aktiva se klasifikuje i odmerava po FVTPL. Procena SPPI se vrši pri inicijalnom priznavanju sredstva i kasnije se ne vrši njegova ponovna procena. U Napomeni 4 su izneta ključna prosuđivanja koja Banka primenjuje kada radi testiranja SPPI za svoju finansijsku aktivu.

Finansijska sredstva – reklasifikacija. Finansijski instrumenti se reklasifikuju samo kada se poslovni model upravljanja portfolijom u potpunosti menja. Reklasifikacija ima budući efekat i stupa na snagu od početka prvog izveštajnog perioda koji dolazi nakon promene poslovnog modela. Banka tokom tekućeg i komparativnog perioda nije menjala poslovni model niti je vršila reklasifikacije.

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)**Obezbvredjenje finansijskih sredstava – ispravka vrednosti za očekivane kreditne gubitke (ECL).**

Banka na osnovu budućih događaja procenjuje ECL za dužničke instrumente koji se odmeravaju po AC i FVOCI kao i za izloženosti koje potiču iz kreditnih obaveza i ugovora o finansijskim garancijama. Banka ECL odmerava i priznaje ispravku vrednosti za svaki izveštajni period.

Dužnički instrumenti se odmeravaju po AC i prezentuju u bilansu stanja u iznosu koji je umanjen za obezbvredjenje po ECL. Što se tiče kreditnih obaveza i finansijskih garancija, priznaje se zasebno rezervisanje po osnovu ECL, kao obaveza u bilansu stanja. Za dužničke instrumente koji se vrednuju po FVOCI, promene amortizovane vrednosti, umanjene za ispravku vrednosti po ECL, priznaju se kroz bilans uspeha, a ostale promene knjigovodstvene vrednosti se priznaju u ostalom rezultatu (OCI), kao dobitak ili gubitak po osnovu dužničkih instrumenata koji se vrednuju po FVOCI.

Banka primenjuje model od tri faze obezbvredjenja, na osnovu promena u kvalitetu kredita nastalih nakon inicijalnog priznavanja. Finansijski instrument koji nije obezbvredjen pri inicijalnom priznavanju klasifikuje se u 1. fazu. Za finansijska sredstva u 1. fazi, ECL se meri u iznosu koji je jednak delu „životnog“ ECL-a, koji nastaje kao rezultat događaja neizvršenja koji su mogući u narednih 12 meseci ili do dospeća kredita, ukoliko je kraće („12-mesečni ECL“). Ukoliko Banka identifikuje značajan porast kreditnog rizika (SICR) od trenutka inicijalnog priznavanja, sredstvo se prebacuje u 2. fazu, a ECL se meri na osnovu ECL tokom životnog veka finansijskog instrumenta, odnosno, do ugovorenog dospeća, ali imajući u vidu očekivane prevmene otplate, ukoliko ih ima (Lifetime ECL). U Napomeni 29 dat je opis načina na koji se utvrđuje kada je došlo do SICR. Ukoliko Banka ustanovi da je finansijsko sredstvo kreditno obezbvredjeno, to sredstvo se prebacuje u 3. fazu, a relevantni ECL se meri kao Lifetime ECL. Način na koji Banka definiše kreditno obezbvredjeno sredstvo i događaj neizvršenja opisan je u Napomeni 29. Za finansijska sredstva kupljena ili izdata kao kreditno obezbvredjena (POCI sredstva), ECL se uvek meri kao ECL tokom životnog veka finansijskog instrumenta. U Napomeni 29 date su informacije o ulaznim parametrima, pretpostavkama i tehnikama procene koji se primenjuju prilikom odmeravanja ECL.

Izuzetno, za određene finansijske instrumente koji uključuju kako komponentu kredita, tako i komponentu neiskorišćene kreditne obaveze, Banka očekivane kreditne gubitke meri za period tokom kojeg je Banka izložena kreditnim rizicima, odnosno, sve dok očekivani kreditni gubici ne budu ublaženi merama za upravljanje kreditnim rizicima, čak i kada je taj period duži od maksimalnog ugovornog perioda. Razlog za ovo je što mogućnost da se prema ugovoru zahteva otplata i otkáže nepovučeni deo obaveze ne ograničava izloženost kreditnim gubicima tokom relevantnog ugovornog perioda.

Finansijska sredstva – otpis. Finansijska sredstva se otpisuju, u celini ili delimično, kada je Banka iscrpela sva praktična nastojanja u smislu naplate i kada je zaključila da nije razumno očekivati naplatu. Banka može otpisati finansijska sredstva koja su i dalje predmet aktivnosti prinudne naplate kada Banka pokušava da naplati iznose koji su dospeli prema ugovoru, a za koja, međutim nije razumno očekivati naplatu. Banka otpisuje izloženosti koje su u potpunosti obezbvredjene i za koja se ne očekuje naplata. Otpis predstavlja događaj prestanka priznavanja.

Finansijska sredstva – prestanak priznavanja. Banka prestaje da priznaje finansijska sredstva kada (a) su finansijska sredstva naplaćena ili kada su prava na novčane tokove koji se odnose na ta finansijska sredstva na drugi način istekla ili (b) je Banka prenela prava na novčane tokove koji se odnose na ta finansijska sredstva ili kada stupi u kvalifikovani aranžman prenosa, pri čemu će (i) takođe u značajnoj meri preneti sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskim sredstvima ili (ii) neće niti značajno prenositi niti zadržati sve rizike vlasništva, ali neće ni zadržati kontrolu nad finansijskim sredstvom. Kontrola je zadržana ukoliko druga ugovorna strana nema praktičnu mogućnost da proda finansijsko sredstvo u njegovoj celosti, i to nepovezanim trećem licu i bez potrebe uvođenja restrikcija u smislu prodaje.

Finansijska sredstva – modifikacija. Banka u nekim slučajevima ponovo pregovara ili na drugi način modifikuje uslove ugovora koji se odnose na finansijska sredstva. Banka procenjuje da li je modifikacija ugovornih novčanih tokova u značajnoj meri, uzimajući u obzir između ostalog, i sledeće faktore: razliku između diskontovane vrednosti ponovo ugovoreni novčanih tokova nasuprot diskontovane vrednosti inicijalno ugovorenog novčanog toka, bilo koje nove uslove iz ugovora koji značajno utiču na rizični profil finansijskog sredstva, npr. promena valute finansijskog sredstva i načina otplate.

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Ukoliko su modifikovani uslovi značajno različiti, prava na novčane tokove u vezi sa prvobitnim finansijskim sredstvom ističu i Banka prestaje da priznaje prvobitno finansijsko sredstvo, te priznaje novo sredstvo po fer vrednosti. Datum dogovaranja novih uslova se smatra datumom inicijalnog priznavanja za potrebe naknadnog obračuna obezvređenja, uključujući utvrđivanje da li je došlo do SICR. Banka takođe vrši procenu da li novi kredit ili dužnički instrument ispunjavaju kriterijum SPPI. Sve razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva koje se više ne priznaje i fer vrednosti novog, značajno modifikovanog sredstva se priznaje kroz bilans uspeha.

U slučaju da su razlog ponovnog pregovaranja o uslovima ugovora finansijske teškoće druge ugovorne strane ili nemogućnost izvršenja prvobitno ugovorenih plaćanja, Banka upoređuje prvobitne i revidirane očekivane novčane tokove, kako bi se utvrdilo da li se rizici i koristi u vezi sa sredstvom značajno razlikuju usled modifikacije ugovora. Ukoliko se rizici i koristi ne menjaju, modifikovano sredstvo nije značajno različito u odnosu na prvobitno sredstvo, te izmena neće rezultirati prestankom priznavanja. Banka ponovo obračunava bruto knjigovodstvenu vrednost diskontovanjem modifikovanih ugovorenih novčanih tokova, i to po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi (ili po efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik, za POCl finansijska sredstva), a dobitak ili gubitak po osnovu modifikacije prepoznaje kroz bilans uspeha.

Finansijske obaveze – kategorije odmeravanja. Finansijske obaveze se klasifikuju i naknadno odmeravaju prema AC, osim za (i) finansijske obaveze po FVTPL: ova klasifikacija se primenjuje i na finansijske derivate, finansijske obaveze koje se drže za trgovanje i ostale finansijske obaveze koje su kao takve inicijalno priznate i (ii) ugovore o finansijskim garancijama i kreditnim obavezama.

Finansijske obaveze – prestanak priznavanja. Finansijske obaveze prestaju da budu priznate onda kada prestanu da važe (npr. kada obaveze iz konkretnog ugovora prestanu da postoje, budu otkazane ili isteknu). Razmena između Banke i njenih prvobitnih poverilaca dužničkih instrumenata sa značajno različitim uslovima, kao i značajnim modifikacijama uslova postojećih finansijskih obaveza se vode kao prestanak priznavanja prvobitne finansijske obaveze i priznaje se nova finansijska obaveza. Uslovi se smatraju značajno različitim ukoliko diskontovana sadašnja vrednost novčanih tokova u skladu sa novim uslovima, uključujući sve primljene naknade i umanjenje za uplaćene naknade, i diskontovana primenom prvobitne efektivne kamatne stope bude za najmanje 10% različita od diskontovane sadašnje vrednosti preostalih novčanih tokova prvobitne finansijske obaveze. Pored navedenog, drugi kvalitativni faktori, npr. valuta u kojoj je instrument iskazan, promena vrste kamatne stope, nove karakteristike konverzije u vezi sa instrumentom i promenama sporazuma, takođe se uzimaju u obzir. Ukoliko se razmena dužničkih instrumenata ili modifikacija vode kao ugašene obaveze, svi troškovi i naknade koje se snose su priznati kao deo dobitka ili gubitka po osnovu prestanka priznavanja. Ukoliko se razmena ili modifikacija ne vodi kao ugašena obaveza, svi troškovi ili naknade koje se snose koriguju knjigovodstvenu vrednost obaveze i amortizuju se tokom preostalog roka važenja modifikovane obaveze.

Modifikacije obaveza koje za posledicu nemaju gašenje obaveze se vode kao promena u proceni primenom tzv. kumulativnog *catch-up* pristupa, sa dobitkom ili gubitkom koji se priznaju kroz bilans uspeha.

Tokom posmatranog ili komparativnog perioda nije bilo takvih događaja u Banci.

Gotovina i sredstva kod centralne banke. Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju gotovinu u blagajni, sredstva na žiro računu Banke, ostalu gotovinu i obaveznu deviznu rezervu kod centralne banke. Gotovina i sredstva kod centralne banke se iskazuju po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja zbog toga što: (i) se drže radi naplate ugovornih novčanih tokova, a ti novčani tokovi predstavljaju SPPI, i (ii) nisu inicijalno klasifikovani kao FVTPL.

Za potrebe sačinjavanja izveštaja o tokovima gotovine, gotovina i gotovinski ekvivalenti takođe obuhvataju i sredstva na računima kod stranih banaka. Obavezna devizna rezerva kod centralne banke se evidentira po amortizovanoj vrednosti i predstavlja nekamatonosne obavezne depozite, koji se ne mogu koristiti za finansiranje svakodnevnog poslovanja Banke, pa se iz tog razloga ne smatraju delom gotovine i gotovinskih ekvivalenata u smislu izveštaja o tokovima gotovine.

Derivativni finansijski instrumenti. Derivativni finansijski instrumenti obuhvataju *forward* transakcije, devizne svopove, kamatne svopove, kao i kamatne opcije. U bilansu stanja su prikazani u aktivu, ukoliko je njihova fer vrednost pozitivna, odnosno u pasivu, ukoliko je njihova fer vrednost negativna. Oni se inicijalno priznaju po fer vrednosti, a efekti promene fer vrednosti pri naknadnom odmeravanju se prikazuju kroz bilans uspeha, pod stavkom „Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata“.

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Kredit i potraživanja. Kredit i plasmani komitentima se prepoznaju kada Banka plasira sredstva za kupovinu ili izdavanje kredita komitentu. Od 1. januara 2018. godine, u skladu sa MSFI 9, pozicije „Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija” i „Kredit i potraživanja od komitenata” iz bilansa stanja obuhvataju finansijska sredstva koja se mere po: (i) AC: kredit koji se drže za prikupljanje ugovornih novčanih tokova, a ti novčani tokovi predstavljaju SPPI, kao i kredit koji nisu samoinicijativno prikazani po FVTPL i (ii) FVTPL: kredit koji ne ispunjavaju SPPI test ili ostale kriterijume za AC. Ukoliko se mere po amortizovanoj vrednosti, kredit i potraživanja se prikazuju u bilansu stanja umanjena za ispravke vrednosti (Napomena 10). Ispravke vrednosti se formiraju na osnovu ECL modela. Napomena 29 pruža informacije o ulaznim parametrima, pretpostavkama i tehnikama procene koje se koriste za ECL obračun.

Do 1. januara 2018. godine, u skladu sa MRS 39, Banka je kao kredite i potraživanja klasifikovala nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim i utvrdivim plaćanjima koja nisu kotirana na aktivnom tržištu, a koje Banka nije imala nameru da proda odmah ili u bliskoj budućnosti. Kredit i potraživanja su obuhvatali plasmane odobrene bankama i plasmane komitentima. Kredit i potraživanja su inicijalno mereni po fer vrednosti, plus direktni transakcioni troškovi, a naknadno po amortizovanoj vrednosti, primenom metode efektivne kamatne stope. Kredit i potraživanja su prikazani umanjeni za pojedinačnu i kolektivnu ispravku vrednosti, koje su knjižene na teret knjigovodstvene vrednosti kredita i potraživanja za koje je utvrđeno da treba izvršiti ispravku vrednosti, a kako bi se njihova vrednost umanjila na iznos koji je naplativ.

Dužničke hartije od vrednosti. Od 1. januara 2018. godine, u skladu sa MSFI 9, pozicija „Hartije od vrednosti” u bilansu stanja uključuje dužničke hartije od vrednosti koje mogu biti klasifikovane u sve tri kategorije finansijskih sredstava, u zavisnosti od poslovnog modela i kriterijuma SPPI. Dužničke hartije od vrednosti se vode po FVOCI ukoliko se drže radi naplate ugovorenih tokova gotovine i radi prodaje, kada takvi tokovi gotovine ispunjavaju SPPI, i kada nisu određeni po FVTPL. Prihodi od kamate se obračunavaju primenom efektivne kamatne stope i priznaju se u bilansu uspeha. Ispravka vrednosti se procenjuje primenom ECL modela i priznaje u bilansu uspeha. Sve ostale promene u knjigovodstvenoj vrednosti se priznaju kroz OCI. U momentu prestanka priznavanja dužničkog instrumenta, kumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz OCI se reklasifikuje sa OCI na bilans uspeha.

Do 1. januara 2018. godine, u skladu sa MRS 39, Banka je klasifikovala dužničke hartije od vrednosti u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća, hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha i hartije od vrednosti raspoložive za prodaju. Ove HoV su inicijalno priznate po fer vrednosti uvećanu za transakcione troškove, osim u slučaju HoV po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

HoV raspoložive za prodaju uključivale su HoV za koje je postojala namera da se drže na neodređeni vremenski period, a koje su mogle biti prodane kao odgovor na likvidnost ili promene kamatnih stopa, kursa ili cena na tržištu. HoV raspoložive za prodaju su naknadno merene po fer vrednosti. Prihod od kamata koji se odnosi na HoV raspoložive za prodaju priznat je kroz bilans uspeha primenom metoda efektivne kamatne stope. Pozitivne i negativne kursne razlike po osnovu HoV raspoloživih za prodaju su priznate kroz bilans uspeha. Gubici po osnovu obezvređenja su priznati kroz bilans uspeha. Ostale promene fer vrednosti su priznate kroz ostali rezultat (OCI), do trenutka prodaje hartija od vrednosti, kada su kumulativna dobit i gubici, ranije priznati kroz OCI, reklasifikovani kroz bilans uspeha.

Nekretnine, postrojenja i oprema.**Priznavanje i odmeravanje**

Imovina i oprema se mere prema nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i sva rezervisanja po osnovu obezvređenja, po potrebi.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se direktno mogu pripisati kupovini sredstva.

Kupljeni softver koji čini sastavni deo funkcionalnosti s njim povezane opreme se kapitalizuje kao deo opreme. Kada delovi neke nekretnine ili opreme imaju različit korisni vek trajanja, oni se prikazuju kao zasebne stavke (najznačajnije komponente) imovine i opreme. Svaki dobitak ili gubitak prilikom prodaje imovine ili opreme se utvrđuje vršenjem poređenja iznosa stečenih prodajom sa knjigovodstvenom vrednošću date imovine ili opreme, što se priznaje kroz stavku Ostali prihodi/rashodi u bilansu uspeha.

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)***Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)******Naknadni troškovi***

Naknadni troškovi se kapitalizuju samo kada je verovatno da će Banka imati buduće ekonomske koristi od takvih troškova.

Troškovi zamene dela ili stavke imovine ili opreme se priznaju u knjigovodstvenoj vrednosti predmetnog sredstva, ukoliko je verovatno da će Banka imati buduće ekonomske koristi, te da će dati troškovi moći da budu pouzdano izmereni. Troškovi svakodnevnog servisiranja imovine i opreme se priznaju kroz bilans uspeha onako kako isti nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje kroz bilans uspeha primenom proporcijalne metode tokom procenjenog korisnog veka trajanja svakog dela imovine i opreme.

Stope amortizacije koje se koriste za posmatrani i komparativni period date su u nastavku:

1)	Nekretnine	do 50 godina
2)	Unapređenja zakupljenih prostora:	kraće od korisnog veka trajanja ili trajanja zakupa
3)	Oprema:	
a.	Računari:	3-5 godina
b.	Hardver - informacioni sistem:	do 10 godina
c.	Ostala oprema:	do 15 godina

Metod amortizacije, korisni vek trajanja i rezidualne vrednosti se ponovo procenjuju na kraju svake finansijske godine i vrše se odgovarajuća usklađivanja.

Nematerijalna imovina. Nematerijalna imovina se sastoji iz softvera, licenci i ostalih nematerijalnih sredstava.

Nematerijalna imovina koju je Banka kupila se prikazuju prema njihovoj nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i sva rezervisanja po osnovu obezvređenja, po potrebi.

Naknadni troškovi se kapitalizuju samo kada je verovatno da će Banka imati buduće ekonomske koristi od sredstava na koja se odnose dati troškovi. Svi ostali troškovi idu na teret bilansa uspeha onako kako isti nastaju.

Amortizacija se priznaje kroz bilans uspeha po proporcionalnom metodu za vreme procenjenog korisnog veka trajanja nematerijalnog sredstva, od datuma kada je isto raspoloživo za korišćenje. Procenjeni korisni vek trajanja nematerijalnog sredstva je do sedam godina, osim sredstava čiji se periodi korišćenja ugovrima definišu, u kom slučaju se ta sredstva amortizuju za ugovoreno vreme.

Metodi amortizacije, korisni vek trajanja i rezidualne vrednosti se ponovo procenjuju na kraju svake finansijske godine i vrše se odgovarajuća usklađivanja.

Operativni lizing. Lizing se klasifikuje kao finansijski u slučaju da se suštinski sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom nad zakupljenim objektom prenose na Banku. Lizing se klasifikuje kao operativni u slučaju da se koristi i rizici u vezi sa vlasništvom nad zakupljenim objektom ne prenose na Banku.

Sva plaćanja izvršena tokom godine u vezi sa operativnim lizingom evidentiraju se kao rashod u bilansu uspeha prema proporcionalnom metodu, za sve vreme trajanja zakupa. Dobijeni podsticaji za zakup se priznaju kao sastavni deo ukupnih rashoda po osnovu zakupa, tokom perioda trajanja zakupa.

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Obezvredjenje nefinansijskih sredstava. Knjigovodstveni iznosi nefinansijskih sredstava Banke se revidiraju na svaki datum izveštavanja kako bi se utvrdilo da li postoje indikatori obezvredjenja. Ukoliko postoje takve naznake, u tom slučaju se procenjuje naplativi iznos sredstava. Gubitak po osnovu obezvredjenja se priznaje ukoliko je knjigovodstvena vrednost sredstva ili jedinice koja generiše novčane tokove veća od naplativog iznosa.

Naplativi iznos sredstava ili jedinice koja generiše novčane tokove je veća od vrednosti u korišćenju i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Prilikom procene vrednosti u korišćenju, procenjeni budući novčani tokovi se diskontuju na njihovu sadašnju vrednost primenom stope diskonta pre poreza, koja je odraz trenutnih tržišnih procena vremenske vrednosti novca i rizika koji su karakteristični za dato sredstvo ili jedinicu koja generiše novčane tokove.

Gubici po osnovu obezvredjenja u ranijim periodima se sagledavaju na svaki datum izveštavanja kako bi se uočilo postoji li nešto što ukazuje na smanjenje tog gubitka ili njegovo nepostojanje. Gubitak po osnovu obezvredjenja se ukida ukoliko je došlo do promena u procenama koje se primenjuju kako bi se utvrdio naplativi iznos. Gubitak po osnovu obezvredjenja se ukida samo ako knjigovodstvena vrednost sredstva nije veća od knjigovodstvene vrednosti koja bi bila utvrđena, umanjena za depresijaciju ili amortizaciju, u slučaju da nije priznat gubitak po osnovu obezvredjenja.

Obaveze prema bankama i ostalim finansijskim organizacijama. Iznosi obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama se evidentiraju kada novčana ili druga sredstva od strane druge ugovorne strane budu data Banci. Ova nederivativna obaveza se vodi po AC.

Računi klijenata. Računi klijenata su nederivativne obaveze prema fizičkim licima, državnim ili korporativnim klijentima i vode se po AC.

Subordinirane obaveze. Subordinirane obaveze mogu biti plaćene samo u slučaju likvidacije, nakon što prethodno budu ispunjene obaveze prema drugim poveriocima sa višim prioritetom. Subordinirane obaveze se vode po AC.

Primanja zaposlenih. U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose državnom fondu za socijalnu zaštitu, koji zaposlenima garantuje socijalno osiguranje. Ove obaveze idu na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućeg državnog fonda. Poslodavac ove poreze i doprinose plative u ime zaposlenih vodi na teret troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda u periodu u kojem nastanu.

U skladu sa Zakonom o radu, Banka je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju. Dugoročna rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju koje se isplaćuju nakon ispunjenja propisanih uslova, predstavljaju sadašnju vrednost očekivanih budućih isplata zaposlenima, koja se utvrđuje aktuarskom procenom primenom pretpostavki.

Za potrebe utvrđivanja iznosa rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju, Banka koristi podatke kao što su tablice smrtnosti, fluktuacija zaposlenih i stopa invaliditeta, projektovani godišnji rast zarada od 3%, godišnju diskontnu stopu od 5%.

Rezervisanja. Rezervisanja za pokriće troškova i rashoda su nefinansijske obaveze neizvesne u pogledu roka i iznosa. Rezervisanje se priznaje kada Banka ima postojeću zakonsku ili ugovornu obavezu koja je rezultat nekog prošlog događaja, pri čemu se takva obaveza može pouzdano proceniti, a verovatan ishod je da će za izmirenje te obaveze biti potreban odliv ekonomskih koristi. Rezervisanja se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih novčanih tokova po stopi pre oporezivanja koja je odraz sadašnjih tržišnih procena vremenske vrednosti novca i, gde je primenjivo, rizika koji su povezani sa datom obavezom. Banka ne vrši diskontovanje budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati u bliskoj budućnosti.

Finansijske garancije. Finansijske garancije predstavljaju ugovor na osnovu kojeg je Banka u obavezi da izvrši definisano plaćanje subjektu kojem je garancija izdata, a za gubitak nastao usled neblagovremenog izvršenja relevantnog plaćanja od strane dužnika u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta.

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Obaveze po osnovu garancija se inicijalno priznaju po fer vrednosti, koja se obično iskazuje iznosom uplaćenih naknada. Taj iznos se amortizuje za vreme trajanja garancije. Obaveza po osnovu garancije se naknadno meri po većem iznosu od navedenih: (i) iznos gubitka od obezvređenja za garantovanu izloženost, što se utvrđuje na osnovu ECL modela i (ii) preostalog neamortizovanog stanja iznosa pri inicijalnom priznavanju.

Preuzete obaveze po kreditima. Banka se obavezuje da odobri kredite. Te obaveze su neopozive ili opozive ali samo u slučaju materijalno negativne promene. Ove obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, što se obično iskazuje iznosom uplaćenih naknada. Ovaj iznos je amortizovan primenom proporcijalne metode za vreme trajanja obaveze, osim za obaveze da se realizuju krediti, ukoliko je verovatno da će Banka stupiti u kreditni aranžman, pri čemu ne očekuje da odobreni kredit proda nedugo nakon realizacije; naknade za angažovana sredstva po ovom kreditu se razgraničavaju i uključuju u knjigovodstvenu vrednost kredita pri inicijalnom priznavanju. Na kraju svakog izveštajnog perioda, obaveze se mere po (i) preostalom neamortizovanom stanju iznosa pri inicijalnom priznavanju, plus (ii) iznos gubitka od obezvređenja na osnovu ECL modela, osim ukoliko postoji obaveza da kredit bude odobren po kamatnoj stopi koja je ispod tržišne, u kom slučaju se odmeravanje vrši po većem od dva navedena iznosa. Knjigovodstveni iznos kreditnih obaveza vodi se pod obavezama. Za ugovor kojim su obuhvaćeni i kredit i nepovučena sredstva, a kada Banka ne može zasebno da napravi razliku u ECL za komponentu nepovučenog iznosa i komponentu kredita, ECL na nepovučeni iznos se priznaje zajedno sa gubitkom od obezvređenja po datom kreditu. Ukoliko je kombinovani ECL veći od bruto knjigovodstvenog iznosa kredita, on se priznaje kao obaveza.

Obaveze iz poslovanja i druge obaveze. Obaveze iz poslovanja nastaju kada je druga ugovorna strana izvršila svoje ugovorne obaveze, a iste se vode po AC.

Akcijski kapital. Obične akcije se klasifikuju kao kapital. Dodatni troškovi koji se direktno mogu pripisati emisiji novih akcija su iskazane u kapitalu kao njegovo smanjenje, nakon poreza. Svaki iznos veći od fer vrednosti primljenih sredstva iznad nominalne vrednosti emitovanih akcija se iskazuju kroz kapital kao emisiona premija.

Priznavanje prihoda i rashoda od kamate. Prihodi i rashodi od kamate se iskazuju za sve dužničke instrumente na obračunskoj osnovi, primenom metoda efektivne kamatne stope. Ovaj metod odlaže, u sklopu prihoda i rashoda od kamate, sve plaćene ili primljene naknade među ugovornim stranama, koje čine sastavni deo efektivne kamatne stope, transakcione troškove i ostale premije i diskonte.

Naknade u okviru efektivne kamatne stope obuhvataju naknadu za odobrenje, koja je primljena ili plaćena od strane subjekta, a u vezi sa akvizicijom finansijskog sredstva ili izdavanjem finansijske obaveze, npr. naknade za ocenu boniteta, procenu vrednosti i evidentiranje garancije i kolaterala, pregovaranje uslova instrumenata i obradu transakcionih dokumenata. Naknada za obavezu Banke za realizaciju kredita po tržišnoj stopi čini sastavni deo efektivne kamatne stope, ukoliko je verovatno da će Banka stupiti u konkretan kreditni aranžman i ne očekuje da odobreni kredit proda nedugo nakon realizacije. Banka kreditne obaveze ne definiše kao finansijske obaveze po FVTPL.

Za finansijska sredstva koja su realizovana ili kupljena sa obezvređenjem za kreditne gubitke, efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju očekivani novčani tokovi (uključujući inicijalne očekivane kreditne gubitke) na fer vrednost pri inicijalnom priznavanju (obično po kupoprodajnoj ceni). Efektivna kamatna stopa će na osnovu ovoga biti kreditno-korigovana.

Prihod od kamata se obračunava primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava, osim za (i) finansijska sredstva koja su postala kreditno obezvređenja (faza 3), za koja se prihod od kamata obračunava po efektivnoj kamatnoj stopi na njihovu AC, umanjenu za ispravku vrednosti po osnovu ECL i (ii) finansijska sredstva koja se kupuju ili realizuju sa obezvređenjem za kreditne gubitke, za koja se originalna kreditno-korigovana efektivna kamatna stopa primenjuje na AC.

Prihodi od naknada i provizija. Prihod od naknada i provizija se priznaje tokom vremena po proporcionalnom metodu, onako kako se usluge pružaju, kada klijent istovremeno dobija i služi se koristima nastalim po osnovu činjenja Banke. Ovim prihodom su obuhvaćene naknade koje se često ponavljaju – za vođenje računa, servisiranje računa, paketa po tekućim računima, konsultantske usluge za upravljanje portfolijom i sredstvima, upravljanje aktivom i planiranja usluga ili druge usluge za servisiranje kredita u ime trećih lica itd.

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Ostali prihodi od naknada i provizija se priznaju u trenutku kada Banka zadovolji činidbenu obavezu, obično nakon sprovođenja relevantne transakcije. Iznos naknada i provizija koje su uplaćene ili potraživanja predstavlja transakcionu cenu za uslugu, koja se identifikuje kao izvršenje konkretne obaveze. Ovaj prihod obuhvata naknadu za ugovaranja kupoprodaje strane valute u ime klijenta, naknade u platnom prometu, naknade za gotovinska poravnanja, naplatu ili gotovinske isplate, kao i provizije i naknade u vezi sa pregovorima ili učešćem u pregovorima o transakciji u ime trećeg lica, npr. akvizicija kredita, akcija ili drugih HoV ili kupovina ili prodaja privrednih društava.

Kupoprodaja strane efektivne i konverzija valute. Banka vrši kupoprodaju efektivne na šalteru i preko bankovnih računa, kao i konverziju stranih valuta. Transakcije se vrše po kursu koji utvrđuje Banka, a koji se razlikuje od zvaničnog kursa za spot transakcije na konkretan datum. Razlika između zvaničnog kursa i kursa Banke se priznaje kroz neto kursne razlike u trenutku izvršenja konkretne obaveze.

Preračunavanje stranih valuta. Funkcionalna valuta Banke je valuta primarnog ekonomskog okruženja u kom entitet posluje. Funkcionalna valuta Banke je izveštajna valuta Banke, odnosno nacionalna valuta Republike Srbije, srpski dinar (RSD).

Monetarna aktiva i pasiva se preračunava u funkcionalnu valutu Banke po zvaničnom kursu NBS na kraju relevantnog izveštajnog perioda. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale od poravnanja transakcija i preračunavanja monetarne aktive i pasive u funkcionalnu valutu po zvaničnom kursu NBS na kraju godine priznaju se kroz bilans uspeha za tu godinu (kao pozitivne i negativne kursne razlike). Preračunavanje po kursu na kraju godine se ne odnosi na nemonetarne stavke koje se mere po istorijskoj nabavnoj vrednosti.

Prebijanje. Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a neto iznos se u bilansu stanja prikazuje samo ako postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši na neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza. Ovo pravo na izmirenje (a) ne sme biti uslovljeno budućim događajem i (b) mora biti zakonom omogućeno pod sledećim okolnostima: (i) tokom redovnog poslovanja, (ii) u slučaju neizmirenja i (iii) u slučaju nemogućnosti plaćanja ili stečaja.

Porez na dobitak. Porez na dobitak je prikazan u finansijskim izveštajima u skladu sa zakonima koji su usvojeni ili su suštinski usvojeni do kraja izveštajnog perioda. Troškovi poreza na dobitak sastoje se od tekućih poreza i odloženih poreza, koji se priznaju kroz bilans uspeha za datu godinu, osim ukoliko su priznati kroz ostali rezultat (OCI) ili direktno kroz kapital zato što se odnose na transakcije koje se takođe priznaju, tokom istog ili različitog perioda, kroz OCI ili direktno kroz kapital.

Tekući porez je iznos za koji se očekuje da će biti plaćen, ili povraćen, od poreskog organa, po osnovu oporezivog profita i gubitaka za tekući i ranije periode. Oporezivi profit ili gubitak bazirani su na procenama ukoliko su finansijski izveštaji odobreni pre podnošenja relevantnih poreskih obrazaca. Drugi porezi, osim poreza na dobitak, prikazuju se kroz administrativne i ostale operativne troškove.

Odloženi porez na dobitak se dobija primenom metoda obaveze prema bilansu stanja za preneti poreski gubitak i privremene razlike nastale između poreske osnovice za sredstva i obaveze i njihove knjigovodstvene vrednosti, za potrebe finansijskog izveštavanja. Odložena poreska sredstva za odbitne privremene razlike i preneti poreski gubitak se prikazuju samo ukoliko je verovatno da će budući oporezivi profit biti dostupan, te da će na osnovu njega moći da se iskoriste umanjena.

4 Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja u primeni računovodstvenih politika

Banka vrši procene i pretpostavke koje utiču na iznose priznate u finansijskim izveštajima i knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini. Na osnovu iskustava rukovodstva i ostalih faktora se vrši kontinuirana evaluacija procena i prosuđivanja, uključujući očekivanja u smislu budućih događaja za koje se smatra da su razumna u datim okolnostima. Rukovodstvo takođe daje određena prosuđivanja, pored onih koje uključuju procene, u procesu primene računovodstvenih politika. Prosuđivanja koja imaju najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izveštajima i procenama koje mogu da dovedu do značajnih korekcija knjigovodstvenih iznosa sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini obuhvataju:

Odmeravanje ECL. Odmeravanje ECL je značajna procena koja obuhvata utvrđivanje metodologije, modelâ i inputa podataka. Detalji o metodologiji odmeravanja ECL su prikazani u Napomeni 29. Sledeće komponente imaju značajan uticaj na gubitak od obezvređenja: definicija neizvršenja, SICR, verovatnoća neplaćanja (PD), izloženost po neispunjenju obaveza (EAD) i gubitak zbog neispunjenja obaveza (LGD). Banka redovno sagledava i vrši validaciju modelâ i inputa za modele kako bi umanjila razlike između procene očekivanih gubitaka po kreditima i stvarnih gubitaka po kreditima.

Kreditna izloženost po revolving kreditnim linijama. Za određene kreditne proizvode, izloženost Banke kreditnim gubicima može da traje duže od maksimalnog ugovornog perioda za dati proizvod. Ovaj izuzetak se primenjuje na određene revolving kreditne proizvode, koji obuhvataju i komponentu kredita i komponentu nepovučenih sredstava, kada mogućnost Banke da prema ugovoru zahteva otplatu i otkáže komponentu nepovučenog iznosa u praksi ne limitira izloženost kreditnim gubicima.

Za ovakve kreditne proizvode, Banka ECL meri za period tokom kojeg je ona izložena kreditnim rizicima, pri čemu ECL ne ublažavaju aktivnosti upravljanja kreditnim rizicima. Primena ovog izuzetka podrazumeva prosuđivanje. Rukovodstvo primenjuje prosuđivanje prilikom identifikacije kreditnih proizvoda na koje je ovaj izuzetak primenljiv. Banka ovaj izuzetak primenjuje na kreditne proizvode sa sledećim karakteristikama: (a) kada ne postoji struktura fiksnog roka otplate, (b) kada ugovorna mogućnost da se ugovor otkáže u praksi nije sprovodiva zbog svakodnevnog upravljanja kreditnim izloženostima, tako da ugovor može biti otkazan samo kada Banka bude u saznanju o porastu kreditnih rizika na nivou pojedinačnog kreditnog proizvoda, i (c) kada se izloženostima upravlja na zbirnoj osnovi. Dalje, Banka vrši prosuđivanje prilikom utvrđivanja perioda za odmeravanja ECL, uključujući polaznu tačku i očekivanu krajnju vremensku tačku izloženosti.

Banka uzima u obzir istorijske podatke i iskustva o: (a) periodu tokom kojeg je Banka izložena kreditnim rizicima po sličnim kreditnim proizvodima, uključujući i poslednju značajnu modifikaciju proizvoda, te stoga utvrđuje početnu tačku za procenu značajnog porasta kreditnih rizika (SICR), (b) dužini periodâ tokom kojih su nastali slučajevi neizvršenja po sličnim finansijskim instrumentima nakon SICR i (c) iskustvima upravljanja kreditnim rizicima (npr. smanjenje ili otkazivanje nepovučenih sredstava), stopama koje se primenjuju na prevremenu otplatu i ostalim faktorima koji utiču na očekivano dospeće. Primenom ovih faktora, Banka segmentira portfolije revolving kreditnih proizvoda u podgrupe i primenjuje faktore koji su najrelevantniji na osnovu istorijskih podataka i iskustava.

Značajan porast kreditnih rizika (SICR). Kako bi se utvrdilo da li je došlo do značajnog porasta kreditnih rizika, Banka upoređuje rizik neizvršenja obaveza koji nastaje tokom trajanja finansijskog instrumenta na kraju izveštajnog perioda, a sa rizikom neizvršenja obaveza na dan inicijalnog priznavanja.

Ukoliko se 10% kredita i plasmana komitentima klasifikovanih u fazu 1 na dan 31. decembar 2018. godine meri primenom životnog veka trajanja ECL (za fazu 2), očekivani gubitak od obezvređenja kredita bi bio veći za RSD 8.432 hiljade (1. januar 2018. godine: veći za RSD 6,449 hiljada).

4 Kritične računovodstvene procene i ocene prilikom primene računovodstvenih politika (nastavak)

Procena poslovnog modela. Poslovni model određuje klasifikaciju finansijskih sredstava. Rukovodstvo vrši prosuđivanje prilikom utvrđivanja nivoa agregacije i portfolija finansijskih instrumenata prilikom procene poslovnog modela. Kada vrši procenu prodajnih transakcija, Banka uzima u obzir njihovu istorijsku učestalost, trenutak i vrednost, razloge prodaje i očekivanja u smislu budućih prodajnih aktivnosti. Za prodajne transakcije čiji je cilj minimizovanje potencijalnih gubitaka usled slabljenja kreditne sposobnosti se smatra da su u skladu sa poslovnim modelom „držanje sredstava za naplatu“. Ostale transakcije prodaje pre dospeća, koje se ne odnose na aktivnosti upravljanja kreditnim rizicima takođe odgovaraju poslovnom modelu „držanje sredstava za naplatu“, pod uslovom da one nisu česte i da nemaju značajnu vrednost, i pojedinačno i zbirno. Banka procenjuje značaj prodajnih transakcija poređenjem vrednosti prodajnih transakcija i vrednosti portfolija, imajući u vidu procenu poslovnog modela tokom prosečne dužine trajanja portfolija. Pored toga, prodaja finansijskog sredstva se očekuje samo u slučaju scenarija iz stres testova, ili kao reakcija na izolovani slučaj na koji Banka ne može da utiče, koji se ne ponavlja, koji Banka nije mogla predvideti i koji se u smislu cilja poslovnog modela smatra slučajnim, pa kao takav ne utiče na klasifikaciju konkretnog finansijskog sredstva.

Poslovni model „držanja sredstava za naplatu i prodaju“ znači da se sredstva drže radi prikupljanja novčanih tokova, ali i prodaja takođe čini sastavni deo ostvarenja cilja poslovnog modela, kao na primer, upravljanje potrebama u smislu likvidnih sredstava, ostvarenje određenog prinosa ili usklađivanje ročnosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza iz kojih se ta sredstva finansiraju.

Rezidualna kategorija uključuje one portfolije finansijskih sredstava kojima se upravlja u cilju ostvarenja novčanih tokova prevashodno prodajom, npr. kada se uočava šablon trgovanja. Prikupljanje ugovornih novčanih tokova je sporadičan u ovom poslovnom modelu.

Prelaskom na MSFI 9, Banka je svoj portfolio sredstava raspoloživih za prodaju reklasifikovala kao sredstva koja se drže za naplatu i prodaju.

Procena da li su novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (SPPI). Utvrđivanje da li su novčani tokovi koji se odnose na finansijsko sredstvo isključivo plaćanja glavnice i kamate zahteva prosuđivanje.

Banka je identifikovala i razmatrala ugovorne uslove kojima se menja vreme i iznos ugovornih novčanih tokova. Kriterijum SPPI je ispunjen ako je po kreditu omogućeno ranije izmirenje i prevremena otpлата iznosa koji u značajnoj meri predstavlja glavnice i pripisanu kamatu plus razumnu dodatnu naknadu za raskid ugovora pre njegovog isteka. Glavnica finansijskog sredstva je fer vrednost pri inicijalnom priznavanju umanjena za naknadu za otplate glavnice, tj. rate umanjene za kamatu utvrđenu primenom metoda efektivne kamatne stope. Izuzetak od ovog principa je taj što standard takođe dozvoljava instrumente sa osobinama prevremene otplate, koji zadovoljavaju sledeće uslove kako bi ispunili SPPI: (i) sredstvo realizovano uz premiju ili diskont, (ii) iznos prevremene otplate predstavlja ugovornu nominalnu vrednost i pripisanu kamatu, kao i razumnu dodatnu naknadu za raskid ugovora pre njegovog isteka, i (iii) fer vrednost odredbe prevremene otplate nije od materijalnog značaja pri inicijalnom priznavanju.

Kreditni ugovori Banke uključuju klauzule o unakrsnoj prodaji koje predstavljaju smanjenje kamatne stope, kada klijent zaključi druge ugovore sa Bankom ili ispuní određene kriterijume, npr. održava minimalan nivo platnog prometa po tekućem računu u Banci. Novčani tokovi su SPPI ukoliko te klauzule neznatno smanjuju ukupnu profitnu maržu Banke po datom instrumentu, pri čemu nema drugih osobina koje su u neskladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom.

Banka je razmatrala primere iz standarda i zaključila da karakteristike koje proističu samo iz zakonskih propisa, a nisu deo ugovora, tj. ukoliko je došlo do promene propisa, više neće važiti, pa nisu od značaja za procenu da li su novčani tokovi SPPI.

Kreditni ugovori Banke dopuštaju korekciju kamatnih stopa u smislu reakcije na makroekonomske i regulatorne promene. Rukovodstvo je vršilo ocenu i procenilo da bi konkurencija u bankarskom sektoru i praktična sposobnost zajmoprimaca da refinansiraju kredite sprečila ponovno utvrđivanje kamatne stope koje su iznad tržišnog nivoa i zato su novčani tokovi procenjeni kao SPPI.

4 Kritične računovodstvene procene i ocene prilikom primene računovodstvenih politika (nastavak)

Modifikacija finansijskih sredstava. Kada se finansijska sredstva ugovorno modifikuju (tj. o njima se ponovo pregovara), Banka procenjuje da li je modifikacija značajna i da li treba da rezultira prestankom priznavanja prvobitnog sredstva i priznavanjem novog sredstva po fer vrednosti. Ova procena se bazira na kvantitativnim i kvalitativnim faktorima opisanim u relevantnoj računovodstvenoj politici; kvalitativni faktori iziskuju značajno prosuđivanje. Naročito, Banka vrši ocenu prilikom donošenja odluke o umanjeњу za kreditne gubitke po kreditima o čijim se uslovima ponovo pregovaralo, tj. da li iste više ne treba priznavati i da li novopriznate kredite treba smatrati obezvređenim pri inicijalnom priznavanju. Procena prestanka priznavanja zavisi od toga da li se rizici i koristi, tj. varijabilnost očekivanih (a ne ugovornih) novčanih tokova, menjaju usled tih modifikacija. Rukovodstvo je utvrdilo da se rizici i koristi nisu promenile usled modifikovanja tih kredita i suštinski zbog tih modifikacija ti krediti niti su prestali da budu priznati niti su reklasifikovani iz faze umanjeņa za kreditne gubitke.

Politika vršenja otpisa. Delimični ili potpuni otpis finansijskih sredstava se vrši kada Banka iscrpi sva praktična nastojanja u smislu naplate i zaključi da nije opravdano očekivati dalju naplatu. Utvrđivanje novčanih tokova za koje ne postoji opravdano očekivanje u smislu naplate zahteva prosuđivanje. Rukovodstvo je razmatralo sledeće pokazatelje za nepostojanje opravdanih očekivanja u vezi sa naplatom: postupak likvidacije ili stečaja, okončane aktivnosti prinudne naplate po kolateralu.

Priznavanje odloženih poreskih sredstava. Odložena poreska sredstva predstavljaju porez na dobitak koji se može naplatiti kroz buduća umanjeņa oporezivog profita. Odložena poreska sredstva se evidentiraju ukoliko je ostvarenje relevantnih poreskih pogodnosti verovatno. Budući oporezivi profit i iznos poreskih pogodnosti koje su verovatne u budućnosti baziraju se na srednjoročnom poslovnom planu koji priprema rukovodstvo, kao i na naknadnoj ekstrapolaciji rezultata istog plana. Banka nije priznala odložena poreska sredstva.

Inicijalno priznavanje transakcija sa povezanim licima. Banka u sklopu svog redovnog poslovanja zaključuje transakcije sa povezanim licima. MSFI 9 nalaže inicijalno priznavanje finansijskih instrumenata na osnovih fer vrednosti. Vrš se prosuđivanje prilikom utvrđivanja da li cene transakcija odgovaraju tržišnim kamatnim stopama ili kamatnim stopama koje nisu prisutne na tržištu, tamo gde ne postoji aktivno tržište za takve transakcije. Osnova za prosuđivanje je cena sličnih vrsta transakcija sa nepovezanim licima i analiza efektivne kamatne stope. Uslovi i iznosi koji se odnose na povezana lica prikazani su u Napomeni 36.

5 Usvajanje novih ili revidiranih standarda i tumačenja

Usvajanje MSFI 9 – Finansijski instrumenti. Banka je od 1. januara 2018. godine usvojila MSFI 9 – *Finansijski instrumenti*. Banka je odlučila da na dan prve primene standarda, 1. januara 2018. godine, ne koriguje komparativne cifre, već da prizna korekcije knjigovodstvenih iznosa finansijskih sredstava i obaveza u početnom stanju neraspoređene dobiti. Shodno tome, revidirani zahtevi MSFI 7 – *Finansijski instrumenti: Obelodanјivanja* – su primenjeni samo na posmatrani period. U komparativnom periodu za obelodanјivanja se ponavljaju obelodanјivanja iz prethodne godine.

Značajne nove računovodstvene politike primenjene u posmatranom periodu, zajedno sa računovodstvenim politikama koje su bile u primeni pre 1. januara 2018. godine i relevantne za komparativne informacije, opisane su u Napomeni 3.

5 Usvajanje novih ili revidiranih standarda i tumačenja (nastavak)

U tabeli u nastavku su izvršena usaglašavanja knjigovodstvenih vrednosti svake klase finansijskih sredstava koja su prethodno merena u skladu as MRS 39 i novih vrednosti utvrđenih nakon usvajanja MSFI 9, 1. januara 2018. godine.

U hiljadama dinara	Kategorija odmeravanja		Knji. vrednost po MRS 39 31.12. 2017.	Efekti primene MSFI 9				Knji. vrednost po MSFI 9 01.01. 2018.
	MRS 39	MSFI 9		Reklasifikacija		Ponovno odmeravanje		
				Obavezna	Dobrovol jna	ECL	Ost alo	
AKTIVA								
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Kredit i potraživanja	AC	382.825		-	-	-	382.825
Potraživanja po osnovu derivata		FVTPL	-	5.800	-	-	-	5.800
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	Namenjena trgovanju	Obavezna po FVTPL	5.800	(5.800)	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	AFS	FVOCI	-	1.387.095	-	-	-	1.387.095
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	AFS	FVOCI	1.387.095	(1.387.095)	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	kredit i potraživanja	AC	1.706.061	-	-	(468)	-	1.705.593
Kredit i potraživanja od komitenata	kredit i potraživanja	AC	2.200.643	-	-	(56)	-	2.200.587
Ostala aktiva	kredit i potraživanja	AC	14.234	-	-	(75)	-	14.159
UKUPNO FINANSIJSKA SREDSTVA			5.696.658	-	-	(599)	-	5.696.059
FINANSIJSKE OBAVEZE I REZERVISANJA								
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, dr. fin. org. i centralnoj banci	AC	AC	41.250	-	-	-	-	41.250
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	AC	AC	2.258.537	-	-	-	-	2.258.537
Subordinirane obaveze	AC	AC	1.184.958	-	-	-	-	1.184.958
Rezervisanja	AC	AC	5.971	-	-	(8)	-	5.963
Ostale obaveze	AC	AC	49.910	-	-	-	-	49.910
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE I REZERVISANJA			3.540.626	-	-	(8)	-	3.540.618
KAPITAL								
Aksijski kapital	AC	AC	3.631.200	-	-	-	-	3.631.200
Gubitak	AC	AC	(1.189.845)	-	-	(3.992)	-	(1.193.837)
Rezerve	AC	AC	27.355	-	-	3.401	-	30.757
UKUPNO KAPITAL			2.468.710	-	-	(591)	-	2.468.119

(a) Gotovina i sredstva kod centralne banke

Sve klase gotovine i sredstva kod centralne banke, kako je obelodanjeno u Napomeni 7, su reklasifikovane iz kategorije kredita i potraživanja (L&R) po MRS 39 u kategoriju odmeravanja AC, prema MSFI 9, na dan usvajanja standarda. ECL za gotovinu i stanja gotovinskih ekvivalenata nisu bili značajni.

(b) Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Sve klase kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija su reklasifikovane iz kategorije odmeravanja kredita i potraživanja (L&R) po MRS 39 u kategoriju odmeravanja AC, prema MSFI 9.

5 Usvajanje novih ili revidiranih standarda i tumačenja (nastavak)**(c) Hartije od vrednosti**

Glavni razlog za reklasifikaciju je bio sledeći:

- *Reklasifikacija iz kategorija koje više ne postoje, bez promena u odmeravanju.* Sledeći dužnički instrumenti su reklasifikovani u nove kategorije prema MSFI 9, budući da njihove ranije kategorije u okviru MRS 39 ne postoje, i to bez promene u osnovi za odmeravanje:
 - one koje su ranije klasifikovane kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (AVS) sada se klasifikuju kao ona koja se mere po FVOCI

(d) Krediti i potraživanja od komitenata

Sve klase kredita i potraživanja od komitenata su reklasifikovane iz kategorije odmeravanja kredita i potraživanja (L&R) po MRS 39 u kategoriju odmeravanja AC, prema MSFI 9.

Usaglašavanje rezervisanja za obezvređenje na dan 31. decembra 2017. i ispravke vrednosti za kreditne gubitke na dan 1. januara 2018. godine. U tabeli u nastavku je izvršeno usaglašavanje stanja rezervisanja po osnovu obezvređenja na kraju poslovne godine, mereno prema modelu nastalih gubitaka (MRS 39) sa novim isprawkama vrednosti za kreditne gubitke odmerenim u skladu sa modelom očekivanih kreditnih gubitaka prema MSFI 9, od 1. januara 2018. godine.

<i>U hiljadama dinara</i>	Rezervisanja po MRS 39 ili MRS 37 na dan 31.12.2017	Ponovno odmeravanje sa nastalih na očekivane gubitke	Umanjenje za kreditne gubitke prema MSFI, 01.01.2018.
Kategorija odmeravanja kredita i potraživanja			
- Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	122	468	591
- Krediti i potraživanja od komitenata	10.628	56	10.684
- Ostala finansijska sredstva	639	75	714
Garancije	2.787	(8)	2.779

Na dan 31. decembra 2017. godine, sve finansijske obaveze Banke, osim derivata, su se vodile po amortizovanoj vrednosti. Derivati su prema MRS 39 pripadali kategoriji odmeravanja FVTPL. Nije bilo promena u smislu klasifikacije i odmeravanja finansijskih obaveza.

Usvajanje MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima (izdat 28. maja 2014., na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine) i izmene MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima (od 12. maja 2016., na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine). Ovaj standard je uveo ključni princip da prihodi moraju biti priznati kada roba ili usluge dođu do klijenta, po transakcionoj ceni. Sve grupe roba ili usluga koje su zasebne moraju biti i zasebno priznate, a svi popusti ili rabati na ugovornu cenu generalno moraju biti raspodeljeni na zasebne elemente. Kada iznosi variraju iz bilo kog razloga, minimalni iznosi moraju biti priznati, ukoliko ne predstavljaju značajan rizik od ukidanja. Troškovi nastali radi obezbeđenja ugovora sa klijentima moraju biti kapitalizovani i amortizovani tokom perioda uživanja koristi ugovora. Ovaj standard nije imao materijalan uticaj na Banku.

Sledeći izmenjeni standardi su za Banku stupili na snagu od 1. januara 2018., ali na nju nisu imali materijalan uticaj:

- Izmene MSFI 2 – Plaćanja akcijama (od 20. juna 2016., na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmene MSFI 4 – Primena MSFI 9 *Finansijski instrumenti* sa MSFI 4 *Ugovori o osiguranju* (od 12. septembra 2016. godine, a na snazi, zavisno od pristupa, za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine ili na datum prve primene MSFI 9 – *Finansijski instrumenti* – za subjekte koji se odluče za pristup prekrivanja).

5 Usvajanje novih ili revidiranih standarda i tumačenja (nastavak)

- Godišnja unapređenja MSFI, period od 2014. do 2016. godine – Izmene MSFI 1 i MRS 28 (od 8. decembra 2016., na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- IFRIC 22 – Razmatranje transakcija i avansa u stranim valutama (od 8. decembra 2016., na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine)

Izmene MRS 40 – Prenos investicionih nekretnina (od 8. decembra 2016., na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine).

6 Novi računovodstveni standardi i tumačenja

Na dan odobravanja ovih finansijskih izveštaja, bili su izdati sledeći standardi, izmene postojećih standarda i nova tumačenja ali nisu još uvek stupili na snagu:

- MSFI 16 – Lizing (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine);
- MSFI 17 – Ugovori o osiguranju (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine);
- Izmene MSFI 9 – Finansijski instrumenti – Karakteristike plaćanja unapred sa negativnim kompenzacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine);
- Izmene MRS 19 – Primanja zaposlenih – izmene, smanjenje ili izmirenje planova naknada (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine);
- Izmene MRS 28 - Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate – Dugoročni interesi u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine);
- Izmene različitih standarda usled - Unapređenja MSFI (period od 2015. do 2017. godine) – (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine);
- IFRIC 23 – Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine).
- Izmene MSFI 3 – Poslovne kombinacije;
- Izmene MRS 1 i MRS 8 – Definicija materijalnosti;
- Izmene Konceptualnog okvira MSFI.

Rukovodstvo Banke je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmene postojećih standarda i nova tumačenja pre nego što oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih standarda, izmena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izveštaje Banke u periodu početne primene izuzev uticaja prve primene MSFI 16. Očekivani efekti prve primene MSFI 16 na finansijske izveštaje Banke detaljnije su objašnjeni u nastavku.

Efekti prve primene MSFI 16 – Lizing

MSFI 16, koji stupa na snagu od 1. januara 2019. godine, zameniće postojeće međunarodne računovodstvene principe i tumačenja u smislu lizinga, naročito MSFI 17.

MSFI 16 uvodi novu definiciju lizinga. Za zakupodavca, računovodstveni tretman ugovora o zakupu ostaje drugačiji za operativni i finansijski lizing. U smislu računovodstvenog tretmana koji će se primenjivati na zakupoprimca, novi računovodstveni standard definiše za sve tipove lizinga priznavanje sredstva. Sredstvo je pravo korišćenja konkretnog sredstva, a ujedno je potrebno priznati obavezu koja se odnosi na buduća plaćanja po ugovoru o zakupu. Pri inicijalnom priznavanju, to sredstvo se meri prema novčanim tokovima po osnovu ugovora. Nakon inicijalnog priznanja, pravo na korišćenje će se meriti na osnovu pravila o sredstvima prema MRS 16, MRS 38 ili MRS 40, pa će se zato primeniti troškovni princip, umanjen za akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke po osnovu obezvređenja, model revalorizacije ili model fer vrednosti, prema potrebi.

Banka je preduzela aktivnosti čija je svrha usklađenost sa ovim standardom, naročito u smislu obračuna i računovodstvenog tretmana prava korišćenja i obaveza po osnovu lizinga, što predstavlja glavnu razliku u poređenju s trenutnim računovodstvenim modelom prema MRS 17. Aktivnosti čiji je cilj razvijanje pravila, principa i informacionih sistema koji će biti korišćeni za propisnu evaluaciju novih sredstava i obaveza i naknade kalkulacije povezanih ekonomskih efekata su pred finalizacijom.

6 Novi računovodstveni standardi i tumačenja (nastavak)

Banka je odlučila, što dopušta Standard, da na zakup nematerijalnih sredstava, kratkoročne zakupe (sa trajanjem kraćim od 12 meseci) i zakupe niske vrednosti ne primeni MSFI 16.

Kako bi se izračunale obaveze po osnovu lizinga i povezano pravo korišćenja sredstva, Banka po odgovarajućoj diskontnoj stopi vrši diskontovanje budućih plaćanja po lizingu. U tom smislu, buduća diskontovana plaćanja po osnovu lizinga se utvrđuju na osnovu ugovornih odredaba, umanjena za PDV, budući da obaveza plaćanja tog poreza počinje sa izdavanjem fakture od strane zakupodavca, a ne od datuma od kojeg važi ugovor o zakupu. Kako bi se izvršio opisani obračun, plaćanja po osnovu lizinga moraju biti diskontovana po kamatnoj stopi navedenoj u ugovoru ili, ukoliko isti nije dostupan, po inkrementalnoj kamatnoj stopi kod zaduženja. Drugopomenuta se utvrđuje na osnovu cene finansiranja za obaveze sličnog trajanja i sa sličnim sredstvima obezbeđenja kako je navedeno u ugovoru o zakupu.

Prilikom utvrđivanja roka zakupa, potrebno je razmotriti period tokom kojeg ugovor o zakupu ne može biti otkazan, a kako je definisano ugovorom, i tokom ovog perioda zakupoprimalac ima pravo korišćenja relevantnog sredstva takođe uzimajući u obzir potencijalnu opciju obnavljanja, ukoliko je zakupoprimalac razumno siguran u obnavljanje. Naročito, a u smislu ugovora koji zakupoprimalcu dopuštaju da obnovi ugovor nakon prvog ugovorenog broja godina, rok zakupa se utvrđuje uzimajući u obzir faktore kao što su dužina prvog perioda, postojanje planova za otkaz zakupa ili bilo koju drugu okolnost koja ukazuje opravdanu sigurnost u obnavljanje zakupa.

Banka je odlučila da ne menja komparativne podatke i u trenutku prve primene MSFI 16 vrednost prava korišćenja bila bi jednaka obavezi po osnovu lizinga. Banka će prepoznati pravo korišćenja u iznosu od RSD 121.431 hiljada, a u istom iznosu i obavezu kao neto sadašnju vrednost budućih plaćanja po osnovu lizinga. Napomena 31 daje obelodanjivanja u vezi obaveza po osnovu operativnog lizinga.

7 Gotovina i sredstva kod centralne banke

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
U dinarima		
Gotovina u blagajni	9.537	5.736
Tekući (žiro) račun	283.110	50.431
Sredstva kod NBS, osim tekućeg (žiro) računa i obavezne rezerve	87	180.030
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	13.872	30.154
Obavezna rezerva kod NBS	241.864	116.474
Ukupno gotovina i sredstva kod centralne banke	548.470	382.825

U tabeli u nastavku je prikazan kvalitet gotovine i sredstava kod centralne banke, na osnovu kreditnog rejtinga na dan 31. decembra 2018. godine. U Napomeni 29 dat je opis sistema Banke za rejting kreditnog rizika.

<i>U hiljadama dinara</i>	Sredstva kod NBS, uključujući obaveznu rezervu
- Odličan	525.061
Gotovina i sredstva kod centralne banke, isključujući gotovinu u blagajni	525.061

Za potrebe odmeravanja ECL, gotovina i gotovinski ekvivalenti su uključeni u fazu 1. ECL za ove iznose je neznatan, pa zato Banka za gotovinu i gotovinske ekvivalente nije priznala gubitak od obezvređenja za kredite. U Napomeni 29 dat je opis pristupa odmeravanju ECL.

7 Gotovina i sredstva kod centralne banke (nastavak)

Kvalitet gotovine i sredstava kod centralne banke na dan 31. decembra 2017. godine bio je sledeći:

<i>U hiljadama dinara</i>	Sredstva kod NBS, uključujući obaveznu rezervu
<i>Bez docnje i bez obezvređenja</i>	
- Narodna banka Srbije	346.935
Gotovina i sredstva kod centralne banke, isključujući gotovinu u blagajni	346.935

Na žiro-računu su obavezne rezerve u RSD, koje predstavljaju minimalan iznos rezerve u RSD koja je izdvojena na osnovu Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod NBS. U skladu sa navedenom Odlukom, obavezna rezerva u RSD se izračunava na osnovu prosečnog dnevnog knjigovodstvenog iznosa depozita u RSD, kredita, HoV, kao i drugih obaveza u RSD, tokom jednog kalendarskog meseca, i to primenom stope u rasponu od 0% do 5%, zavisno od dospeća obaveza i njihovih izvora finansiranja. Izdvojena rezerva se nalazi na žiro-računu Banke. U 2018., NBS je do marta plaćala kamatu na obaveznu dinarsku rezervu Banke po godišnjoj kamatnoj stopi od 1,75%, 1,50% u aprilu, a od maja 1,25%.

Obavezna devizna rezerva kod Narodne banke Srbije predstavlja minimalan iznos devizne rezerve koja je izdvojena na osnovu Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod NBS. U skladu sa navedenom Odlukom, obavezna devizna rezerva se izračunava na osnovu prosečnog dnevnog knjigovodstvenog iznosa depozita u stranoj valuti, kredita i drugih obaveza u stranoj valuti, kao i obaveza u RSD sa valutnom indeksacijom (EUR u RSD), tokom jednog kalendarskog meseca. Stope obavezne devizne rezerve su tokom 2018. godine ostale nepromenjene i iznosile su 20% na devizne depozite do 2 godine i 13% na devizne depozite sa dospećem preko 2 godine. Stopa koja se primenjuje na deo devizne rezerve koji se sastoji od obaveza u RSD sa valutnom indeksacijom iznosila je 100%.

Banka je u obavezi da održava prosečno dnevno stanje izdvojene devizne rezerve u iznosu obračunate obavezne devizne rezerve na depozite u stranoj valuti koji su na računima u NBS. Obavezna devizna rezerva je nekamatonska.

8 Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Računi kod korespondentskih banaka i prekonoćni plasmani	437.161	806.414
Plasmani drugim bankama	443.504	823.407
Plasmani/depoziti drugim finansijskim organizacijama	119.848	76.363
Minus: umanjenja za kreditne gubitke	(126)	(122)
Ukupno krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.000.387	1.706.062

8 Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (nastavak)

Banka račune kod korespondentskih banaka i prekonočne plasmane kod drugih banaka, kao i plasmane kod drugih banaka sa prvobitnim dospećima kraćim od tri meseca smatra jednakim onima koji su u kategoriji Gotovina i gotovinski ekvivalenti, a za potrebe odmeravanja ECL, stanja gotovine i gotovinskih ekvivalenata su obuhvaćena fazom 1. Banka priznaje prilično zanemarljiv iznos gubitaka od umanjenja vrednosti za gotovinu i gotovinske ekvivalente. U Napomeni 29 je opisan pristup odmeravanju ECL.

U tabeli u nastavku je prikazana analiza kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija po kreditnom kvalitetu, na dan 31. decembra 2018. godine, na osnovu rejtinga kreditnih rizika, a za potrebe odmeravanja ECL, takođe su obelodanjena potraživanja od drugih banaka u tri faze. U Napomeni 29 dat je opis sistema Banke za rejting kreditnih rizika, kao i pristup odmeravanju ECL, uključujući i definicije neizvršenja i SICR koje se primenjuju na potraživanja od drugih finansijskih organizacija. Knjigovodstvena vrednost kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija na dan 31. decembra 2018. godine, takođe predstavlja maksimalnu izloženost Banke kreditnim rizicima po osnovu ovih sredstava:

<i>u hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL umanjen za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
Računi kod korespondentskih banaka i prekonočni plasmani drugim bankama					
- Odličan	437.161	-	-	-	437.161
Bruto knjigovodstvena vrednost	437.161	-	-	-	437.161
Umanjenje za kreditne gubitke	(15)				(15)
Knjigovodstvena vrednost	437.146	-	-	-	437.146
Plasmani drugim bankama					
- Odličan	443.504	-	-	-	443.504
Bruto knjigovodstvena vrednost	443.504	-	-	-	443.504
Umanjenje za kreditne gubitke	(15)				(15)
Knjigovodstvena vrednost	443.488	-	-	-	443.488
Plasmani drugim finansijskim organizacijama					
- Odličan	60.764	-	-	-	60.764
- Dobar	59.085				59.085
Bruto knjigovodstvena vrednost	119.848	-	-	-	119.848
Umanjenje za kreditne gubitke	(96)				(96)
Knjigovodstvena vrednost	119.752	-	-	-	119.752
Ukupno krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (bruto knjigovodstvena vrednost)	1.000.512	-	-	-	1.000.512
Umanjenje za kreditne gubitke	(126)				(126)
Ukupno krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (knjigovodstvena vrednost)	1.000.387	-	-	-	1.000.387

8 Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (nastavak)

Analiza prema kreditnom kvalitetu iznosa potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine data je u nastavku:

<i>u hiljadama dinara</i>	Računi kod korespondentskih banaka i prekonoćni plasmani	Plasmani kod drugih banaka	Plasmani/depoziti kod dr. fin. organizacija	Ukupno
<i>Bez docnje i bez obezvređenja</i>				
- Odličan	437.161	443.504	60.764	941.428
- Dobar	-	-	59.085	59.085
Ukupno bez docnje i bez obezvređenja	437.161	443.504	119.848	1.000.512
Umanjenja za kreditne gubitke	(15)	(15)	(96)	(126)
Ukupno krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (knjigovodstvena vrednost)	437.146	443.488	119.752	1.000.387

Na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine potraživanja od banaka nisu obezbeđena.

Na gubitak od obezvređenja kredita i potraživanja od drugih banaka priznat u 2018. godini uticali su različiti faktori, kako je opisano u nastavku:

- Dodatna umanjena za nove finansijske instrumente priznate tokom ovog perioda, kao i oslobađanja za finansijske instrumente koji su prestali da budu priznati;
- Uticaj na odmeravanje ECL usled promena kod PD, EAD i LGD tokom godine;
- Finansijska sredstva koja su tokom ovog perioda prestala da budu priznata i otpisi umanjena koji se odnose na sredstva otpisana tokom ovog perioda.

U sledećoj tabeli su objašnjene promene kod umanjena za kreditne gubitke i bruto knjigovodstvene vrednosti kredita i potraživanja od drugih banaka između početka i kraja godišnjeg perioda zbog ovih faktora:

<i>U hiljadama dinara</i>	Umanjenje za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
	(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)		(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)	
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija								
1. januar 2018.	(591)	-	-	(591)	1.706.110	-	-	1.706.110
<i>Kretanja sa uticajem na umanjene za kreditne gubitke za period:</i>								
Realizovana ili kupljena	(192)	-	-	(192)	4.809.211	-	-	4.809.211
Prestanak priznavanja tokom perioda	671	-	-	671	(5.514.808)	-	-	(5.514.808)
Promene parametara rizika	(14)	-	-	(14)	-	-	-	-
Ukupna kretanja sa uticajem na umanjene za kreditne gubitke za period	465	-	-	465	(705.597)	-	-	(705.597)
31. decembar 2018.	(126)	-	-	(126)	1.000.512	-	-	1.000.512

8 Krediti od banaka i drugih finansijskih organizacija (nastavak)

Kretanja rezervisanja po osnovu umanjenja za kreditne gubitke za potraživanja od drugih banaka su u 2017. godini bila sledeća:

<i>U hiljadama dinara</i>	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija
Umanjenje za kreditne gubitke na dan 1. januara 2017.	2
Rezervisanja za obezvređenja tokom godine	120
Umanjenje za kreditne gubitke na dan 31. decembra 2017.	122

9 Hartije od vrednosti

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Dužničke HoV po FVOCI	1.988.454	-
Dužničke HoV AFS	-	1.387.095
Ukupne investicije u dužničke hartije od vrednosti	1.988.454	1.387.095

U tabeli u nastavku su prikazane investicije u dužničke hartije od vrednosti na dan 31. decembra 2018. godine po kategoriji odmeravanja i klasi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Dužničke HoV po FVOCI 2018.	Dužničke HoV AFS 2017.
Državne obveznice RS	1.988.454	1.387.095
Ukupne investicije u dužničke hartije od vrednosti na dan 31. decembra 2018. (po fer vrednosti)	1.988.454	1.387.095

9 Hartije od vrednosti (nastavak)

(a) Investicije u dužničke hartije od vrednosti po FVOCI

Tabela ispod analizira izloženost kreditnim rizicima po osnovu hartija od vrednosti, odmerenih po FVOCI, na dan 31. decembra 2018. godine. Za konkretne izloženosti, na dan 31. decembra 2018. godine, usklađivanje fer vrednosti sa amortizovane vrednosti na fer vrednost je pozitivna i veća od obračunatog obezvređenja po osnovu ECL, na osnovu kreditnog rejtinga. Banka u ovakvom slučaju očekivane kreditne gubitke priznaje kroz bilans uspeha, bez priznavanja obezvređenja po osnovu ECL kao odbitnu stavku od amortizovane vrednosti, već kao povećanje relevantne rezerve u poziciji kapitala.

<i>U hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
Državne obveznice RS					
- Odličan	1.972.933	-	-	-	1.972.933
Ukupno AC bruto knjigovodstvena vrednost	1.972.933	-	-	-	1.972.933
Minus umanjenje za kreditne gubitke	(2.597)	-	-	-	(2.597)
Minus korekcija fer vrednosti sa AC na FV	18.117	-	-	-	18.117
Knjigovodstvena vrednost (fer vrednost)	1.988.454	-	-	-	1.988.454
Ukupno investicije u dužničke HoV odmerene po FVOCI (fer vrednost)	1.988.454	-	-	-	1.988.454

Dužničke hartije od vrednosti po FVOCI nisu obezbeđene.

Na dan 31. decembra 2018. godine, dužničke hartije od vrednosti po FVOCI nisu kao sredstva obezbeđenja bila založena prema trećim licima po osnovu plasmana drugih banaka i ostalih pozajmica banke..

Kretanja rezervisanja po osnovu obezvređenja i bruto iznosa amortizovane vrednosti srpskih državnih obveznica po FVOCI su bila sledeća.

9 Hartije od vrednosti (nastavak)

(a) Investicije u dužničke hartije od vrednosti po FVOCI (nastavak)

U hiljadama dinara	Umanjenje za kreditne gubitke			Ukupno	Bruto knjigovodstvena vrednost			Ukupno
	Faza 1	Faza 2	Faza 3		Faza 1	Faza 2	Faza 3	
	(12-mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)		(12-mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)	
Državne obveznice RS								
1. januar 2018.	(3.401)	-	-	(3.401)	1.359.740	-	-	1.359.740
<i>Kretanja sa uticajem na umanjeње za kreditne gubitke za period:</i>								
Realizovana ili kupljena	(907)	-	-	(907)	863.785	-	-	863.785
Prestanak priznavanja tokom perioda	1.711	-	-	1.711	(250.591)	-	-	(250.591)
Ukupno kretanja sa uticajem na umanjeње za kreditne gubitke za period	804	-	-	804	(613.194)	-	-	(613.194)
31. decembar 2018.	(2.597)	-	-	(2.597)	1.972.933	-	-	1.972.933

Analiza prema kvalitetu dužničkih HoV raspoloživih za prodaju na dan 31. decembar 2017. je sledeća.

U hiljadama dinara	Državne obveznice RS	Ukupno
<i>Bez docnje i bez obezvređenja</i>		
- Odličan	1.387.095	1.387.095
Ukupno bez docnje i bez obezvređenja	1.387.095	1.387.095

Investicije u dužničke HoV raspoložive za prodaju nisu obezbeđene niti su date kao sredstvo obezbeđenja bilo kojoj od drugih ugovornih strana.

10 Krediti i potraživanja od komitenata

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Bruto knjigovodstvena vrednost kredita i plasmana komitentima po AC	2.129.676	2.211.272
Minus umanjenja za kreditne gubitke	(4.320)	(10.628)
Ukupno knjigovodstvena vrednost kredita i plasmana komitentima po AC	2.125.356	2.200.644

Banka nema portfolio kredita i potraživanja od komitenata koji ne ispunjavaju zahteve u smislu SPPI za klasifikaciju po AC, u skladu sa MSFI 9. Shodno tome, svi krediti i potraživanja od komitenata su od datuma inicijalnog priznavanja klasifikovani po AC. Knjigovodstveni iznos iz bilansa stanja najbolje predstavlja maksimalnu izloženost Banke kreditnim rizicima po osnovu kredita i potraživanja prema komitentima.

Bruto knjigovodstvena vrednost umanjenja za kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od komitenata po AC, prema klasi, na dan 31. decembar 2018. i 31. decembar 2017. godine je prikazana u tabeli u nastavku.

<i>U hiljadama dinara</i>	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Bruto knjigovodstvena vrednost	Umanjenje za kreditne gubitke	Knjigovodstvena vrednost	Bruto knjigovodstvena vrednost	Rezervisanje po osnovu kreditnih gubitaka	Knjigovodstvena vrednost
<i>Kredit korporativnim klijentima</i>						
Standardno kreditiranje	2.129.676	(4.320)	2.125.356	2.211.272	(10.628)	2.200.644
Ukupno krediti i plasmani komitentima, po AC	2.129.676	(4.320)	2.125.356	2.211.272	(10.628)	2.200.644

Standardno kreditiranje se odnosi na kredite odobrene velikim privrednim subjektima po standardnim uslovima, uglavnom za finansiranje obrtnih sredstava.

10 Krediti i potraživanja od komitenata (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje promene umanjjenja za kreditne gubitke i bruto knjigovodstvenu vrednost za kredite i potraživanja od klijenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti između početka i kraja izveštajnog perioda.

U hiljadama dinara	Umanjenje za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1 (12- mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno	Faza 1 (12- mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno
Standardno kreditiranje								
1. januar 2018.	(5.695)	(45)	(4.944)	(10.684)	2.164.689	26.788	19.794	2.211.271
<i>Kretanja sa uticajem na umanjjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
Prelasci:								
- u obezvređenje (iz 1. i 2. faze u 3. fazu)	42	-	(21.929)	(21.887)	(23.647)	-	23.647	-
Realizovano ili kupljeno	(2.974)	-	-	(2.974)	1.878.977	-	-	1.878.977
Prestanak priznavanja tokom perioda	4.307	45	4.944	9.296	(1.905.032)	(929)	(21.540)	(1.927.501)
Promena pripisane kamate	-	-	-	-	(491)	-	(60)	(551)
Ukupno kretanja sa uticajem na umanjjenje za kreditne gubitke za period:	1.376	45	(16.985)	(15.564)	(50.194)	(929)	2.048	(49.075)
<i>Kretanja bez uticaja na umanjjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
Otpisi	-	-	21.929	21.929	-	-	(21.929)	(21.929)
Kretanja FX i druga	-	-	-	-	(4.522)	(64)	87	(4.500)
Modifikacija ugovornih novčanih tokova	-	-	-	-	(6.091)	-	-	(6.091)
31. decembar 2018.	(4.320)	-	-	(4.320)	2.103.882	25.794	-	2.129.676

10 Krediti i potraživanja od komitenata (nastavak)

Kretanja rezervisanja po osnovu umanjenja za kredite fizičkim licima tokom 2017. godine su bila kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Standardno kreditiranje	Ukupno
Rezervisanja po osnovu kreditnih gubitaka, 1. januar 2017.	10.227	10.227
Umanjenje za kreditne gubitke tokom godine	401	401
Rezervisanja po osnovu kreditnih gubitaka, 31. decembar 2017.	10.628	10.628

Na umanjenja za kreditne gubitke za kredite i potraživanja od komitenata priznata tokom ovog perioda su uticali različiti faktori, a detalji o odmeravanju ECL su dati u Napomeni 29. U tabeli u nastavku su opisana glavna kretanja.

- Prelasci između 1., 2. i 3. faze usled nastanka značajnog porasta kreditnih rizika ili kreditnog gubitka tokom perioda, i posledični prelazak u fazu iznad (ili fazu ispod) između 12-mesečnog ECL i Lifetime ECL.
- Dodatna umanjenja za nove finansijske instrumente priznate tokom ovog perioda, kao i oslobađanje finansijskih instrumenta koji su tokom ovog perioda prestali da budu priznati;
- Kursne razlike koje se odnose na sredstva denominirana u stranoj valuti i ostala kretanja; i
- Otpisi obezvređenja koja se odnose na sredstva koja su otpisana tokom ovog perioda.

Sledeća tabela sadrži analizu izloženosti kreditnim rizicima po kreditima i potraživanjima od komitenata, merene po AC, za koje su obezvređenja ECL priznata. Knjigovodstveni iznos kredita i potraživanja od komitenata prikazani u nastavku takođe predstavljaju maksimalnu izloženost Banke kreditnim rizicima po tim kreditima.

<i>U hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
Standardno kreditiranje					
- Odličan	1.007.907	-	-	-	1.007.907
- Dobar	1.090.569	25.794	-	-	1.116.363
- Posebno praćenje	5.407	-	-	-	5.407
Bruto knjigovodstvena vrednost	2.103.882	25.794	-	-	2.129.676
Umanjenje za kreditne gubitke	(4.320)	-	-	-	(4.320)
Knjigovodstvena vrednost	2.099.562	25.794	-	-	2.125.356

Za pojašnjenje rejtinga kreditnih rizika koji je korišćen u ovoj tabeli, pogledati Napomenu 29.

10 Krediti i potraživanja od komitenata (nastavak)

Analiza kredita po kreditnom kvalitetu na dan 31. decembra 2017. godine prikazana je u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Kreditni korporativnim klijentima	Ukupno
<i>Bez docnje i bez obezvređenja</i>	2.138.329	2.138.329
Ukupno bez docnje i bez obezvređenja	2.138.329	2.138.329
<i>U docnji ali bez obezvređenja</i>		
- u kašnjenju manje od 30 dana	53.010	53.010
- u kašnjenju 181 do 360 dana	70	70
- u kašnjenju više od 360	66	66
Ukupno u docnji ali bez obezvređenja	53.146	53.146
<i>Kreditni koji su pojedinačno obezvređeni (bruto)</i>		
- u kašnjenju 30 do 90 dana	19.797	19.797
Ukupno pojedinačno obezvređena finansijska sredstva (bruto)	19.797	19.797
Umanjeno za rezervisanja po osnovu obezvređenja	(10.628)	(10.628)
Ukupno krediti i potraživanja od komitenata	2.200.644	2.200.644

Koncentracija rizika po privrednoj grani u okviru kreditnog portfolija komitenata prikazana je u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.		2017.	
	Iznos	%	Iznos	%
- Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	117.687	5,54%	122.719	5,58%
- Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom	173.374	8,16%	290.627	13,21%
- Snabdevanje električnom energijom	23.646	1,11%	-	0,00%
- Građevinarstvo	390.233	18,36%	333.472	15,15%
- Trgovina na veliko i malo	1.302.036	61,26%	1.265.276	57,50%
- Saobraćaj i skladištenje	113.590	5,34%	109.006	4,95%
- Poslovanje nekretninama	4.787	0,23%	79.543	3,61%
- Ostalo	3	0,00%	-	0,00%
Ukupno krediti i plasmani komitentima koji se vode po AC	2.125.356	100,00%	2.200.643	100,00%

10 Krediti i potraživanja od komitenata (nastavak)

Politika Banke koja se odnosi na pribavljanje kolaterala se nije značajno promenila tokom izveštajnog perioda, a u odnosu na prethodni izveštajni period nije bilo ni značajnih promena ukupnog kolaterala koji Banka poseduje. Opis kolaterala po kreditima korporativnim klijentima koji se vode po amortizovanoj vrednosti, a na dan 31. decembra 2018. godine je izgledao kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Standardno kreditiranje	Ukupno
Kredit sa kolateralom u vidu:		
- stambenih objekata	64.985	64.985
- drugih objekata	241.432	241.432
- gotovinskih depozita	52.156	52.156
- ostalih sredstava	277.165	277.165
Ukupno	635.738	635.738
Neobezbeđene izloženosti	1.489.618	1.489.618
Ukupno knjigovodstvena vrednost kredita i plasmana komitentima po AC	2.125.356	2.125.356

Informacije o kolateralima po kreditima korporativnim klijentima na dan 31. decembra 2017. godine su kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Standardno kreditiranje	Ukupno
Kredit sa kolateralom u vidu:		
- stambenih objekata	5.941	5.941
- drugih objekata	261.036	261.036
- gotovinskih depozita	12.851	12.851
- ostalih sredstava	277.607	277.607
Ukupno	557.435	557.435
Neobezbeđene izloženosti	1.643.208	1.643.208
Ukupna knjigovodstvena vrednost kredita i plasmana komitentima po AC (iznos predstavlja izloženost kreditnom riziku za svaku klasu kredita, po AC)	2.200.643	2.200.643

Ostala sredstva uglavnom uključuju opremu. Podaci iz prethodne tabele predstavljaju koja god od ove dve vrednosti je niža: knjigovodstvena vrednost kredita ili vrednost kolaterala; preostali deo je obelodanjen kroz neobezbeđene izloženosti. Knjigovodstvena vrednost kredita dodeljena je na osnovu kvaliteta sredstava uzetih kao kolateral.

10 Krediti i potraživanja od komitenata (nastavak)

U sledećoj tabeli su date informacije o knjigovodstvenoj vrednosti kredita za koje Banka nije priznala umanjenja za očekivane kreditne gubitke zbog znatno veće vrednosti kolateralu u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost ovih kredita.

<i>U hiljadama dinara</i>	31.12.2018.
<i>Kredit korporativnim klijentima</i>	
Standardno kreditiranje	25.794
Ukupno značajni kolateralizovani krediti i plasmani komitentima koji se vode po AC	25.794

Mera u kojoj kolateral i druga kreditna unapređenja ublažavaju kreditne rizike za finansijska sredstva koja se vode po amortizovanoj vrednosti i koja su obezvređena, predstavljajena je zasebnim obelodanjivanjem vrednosti kolateralu za (i) ona sredstva kod kojih su kolateral i druga kreditna unapređenja jednaka ili su veća od knjigovodstvene vrednosti (*over-collateralised*) i (ii) sredstva kod kojih su kolateral i druga kreditna unapređenja manja od knjigovodstvene vrednosti sredstva (*under-collateralise*). Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka nije imala obezvređene kredite. Efekti kolateralu na dan 31. decembra 2017. godine su prezentovani za pojedinačno obezvređene kredite, kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Sredstva sa „jačim“ kolateralom (over-collateralised)		Sredstva sa „slabijim“ kolateralom (under-collateralised)	
	Knjigovodstvena vrednost sredstava	Vrednost kolateralu	Knjigovodstvena vrednost sredstava	Vrednost kolateralu
<i>Kredit korporativnim klijentima</i>				
Standardno kreditiranje	-	-	14.853	-

Banka vrši procenu vrednosti kolateralu u trenutku odobrenja kredita i generalno je ažurira jednom u godinu dana do tri godine, zavisno od značaja kreditne izloženosti. Vrednosti kolateralu razmatrane u ovom obelodanjivanju su vrednosti nakon korekcije vrednosti kolateralu za 20-50% koja se primenjuje za potrebe razmatranja likvidnosti i kvaliteta založenih sredstava.

Preostali iznos duga prema ugovorima o kreditima i potraživanjima od komitenata koji su otpisani, a koji je i dalje predmet aktivnosti prinudne naplate, na dan 31. decembra 2018. godine je bio kao što sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.
<i>Kredit korporativnim klijentima</i>	
Standardno kreditiranje	21.929
Ukupno	21.929

Politika Banke je da okonča korake u postupku prinudne naplate kada je on pokrenut, čak i kada su krediti već otpisani i nije opravdano očekivati naplatu.

10 Krediti i potraživanja od komitenata (nastavak)

Informacije o kreditima kod kojih nije došlo do prestanka priznavanja date su u nastavku:

<i>u hiljadama dinara</i>	Kredit i potraživanja od clijenata
Sa 31. decembrom 2018. godine	
Amortizovana vrednost kredita sa Lifetime ECL-om neposredno pre ugovorne modifikacije, koja nije predstavljala događaj prestanka priznavanja	591.653
Gubitak priznat u bilansu uspeha po modifikaciji kredita sa Lifetime ECL-om koji nisu doveli do prestanka priznavanja	(6.212)
Sa 31. decembrom 2018. godine	
Bruto knjigovodstvena vrednost kredita sa izmenjenim ugovornim odredbama (bez prestanka priznavanja) u prošlosti, kada su mereni po Lifetime ECL-u i koji su reklasifikovani u 1. fazu (12-mesečni ECL) u tekućoj godini	584.826

U Napomeni 34 dato je objašnjenje procenjene fer vrednosti za svaku klasu kredita i potraživanja od komitenata. Analiza kamatnih stopa po kreditima i plasmanima komitentima prikazana je u Napomeni 29.

11 Ostala sredstva

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Ostala finansijska sredstva po AC	4.163	3.275
Umanjeno za iznos obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka	(2.458)	(639)
Ukupno knjigovodstvena vrednost ostalih finansijskih sredstava	1.705	2.636
Ostala nefinansijska sredstva	9.560	12.212
Umanjeno za ispravku vrednosti	(636)	(616)
Ukupno knjigovodstvena vrednost ostalih nefinansijskih sredstava	8.924	11.596
Ukupno ostala sredstva	10.629	14.232

11 Ostala sredstva (nastavak)

Tabela u nastavku daje analizu izloženosti kreditnim rizicima ostalih finansijskih sredstava po AC. Knjigovodstveni iznos ostalih finansijskih sredstava po AC na dan 31. decembra 2018. godine takođe predstavlja maksimalnu izloženost Banke kreditnim rizicima po ovim sredstvima.

<i>U hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL umanjen za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
Ostala finansijska sredstva					
- Odličan	21	-	-	-	21
- Dobar	14	15	-	-	29
- Zadovoljavajući	19	-	-	-	19
- Posebno praćenje	-	-	3.559	-	3.559
- Neizvršenje obaveza	-	-	536	-	536
Bruto knjigovodstvena vrednost	53	15	4.094	-	4.163
Rezervacije za kreditne gubitke	(0)	(0)	(2.457)	-	(2.458)
Knjigovodstvena vrednost	53	15	1.637	-	1.705

Ostala finansijska sredstva uglavnom se odnose na naknade za potraživanja po osnovu finansijskih transakcija, kao i od konsultantskih usluga, tako da ista nisu obezbeđena bilo kakvim kolateralom.

Analiza kreditnog kvaliteta ostalih finansijskih sredstava na dan 31. decembra 2017. godine je data u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Ostala finansijska sredstva	Ukupno
<i>Bez docnje i bez obezvređenja</i>	3.145	3.145
Ukupno bez docnje i bez obezvređenja	3.145	3.145
<i>U docnji ali bez obezvređenja</i>		
- u kašnjenju manje od 30 dana	52	52
- u kašnjenju 30 do 90 dana	2	2
- u kašnjenju 181 do 360 dana	38	38
- u kašnjenju više od 360	36	36
Ukupno u docnji ali bez obezvređenja	128	128
<i>Ostala finansijska sredstva koja su obezvređena (bruto)</i>		
- kašnjenju manje od 30 dana	2	2
Ukupno pojedinačno obezvređena finansijska sredstva (bruto)	2	2
Umanjeno za rezervisanja po osnovu obezvređenja	(639)	(639)
Ukupno ostala finansijska sredstva	2.636	2.636

11 Ostala sredstva (nastavak)

U hiljadama dinara	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Bruto knjigovodstvena vrednost	Umanjenje/akumulirana ispravka	Knjigovodstvena vrednost	Bruto knjigovodstvena vrednost	Umanjenje/akumulirana ispravka	Knjigovodstvena vrednost
<i>Nefinansijska sredstva</i>						
Avansna plaćanja roba i usluga	7.952	-	7.952	11.492	-	11.492
Zalihe	636	(636)	-	616	(616)	-
Ostala sredstva	972	-	972	104	-	104
Ukupno ostala nefinansijska sredstva	9.560	(636)	8.924	12.212	(616)	11.596

Kretanja rezervisanja po osnovu umanjenja za kreditne gubitke i bruto amortizovane vrednosti ostalih finansijskih sredstava bila su kako sledi:

U hiljadama dinara	Ispravka vrednosti za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
	(12-mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)		(12-mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)	
<i>Ostala fin. sredstva</i>								
1. januar 2018.	(577)	(0)	(137)	(714)	2.662	0	139	2.801
<i>Kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
<i>Prelasci:</i>								
- iz 1. faze u 2. fazu	0	(0)	-	-	(3)	3	-	-
- u kreditne gubitke (iz 1. i 2. faze u 3. fazu)	32	-	(32)	-	(71)	-	71	-
Realizovana ili kupljena	(1)	(0)	(110)	(111)	15.487	107	4.255	19.850
Prestanak priznavanja tokom perioda	75	0	122	197	(18.022)	(96)	(165)	(18.283)
Povećanje/(smanjenje) usled promene rizika	470	(0)	(2.506)	(2.036)	-	-	-	-
Ukupno kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period	577	(0)	(2.526)	(1.950)	(2.609)	15	4.161	1.567
<i>Kretanja bez uticaja na umanjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
Otpisi	-	-	206	206	-	-	(206)	(206)
31. decembar 2018.	(0)	(0)	(2.457)	(2.458)	53	15	4.094	4.163

11 Ostala sredstva (nastavak)

Kretanja rezervisanja po osnovu obezvređenja ostalih finansijskih sredstava tokom 2017. godine su:

<i>U hiljadama dinara</i>	Ostala finansijska sredstva	Ukupno
Rezervisanja za obezvređenja ostalih finansijskih sredstava, 1. januar 2017.	(522)	(522)
Rezervisanja za obezvređenja tokom godine	(733)	(733)
Rezervisanja za obezvređenja ostalih finansijskih sredstava, 31. decembar 2017.	(1.255)	(1.255)

12 Nekretnine, postrojenja i oprema

<i>U hiljadama dinara</i>	Nekretnine	Kancelarijska i kompjuterska oprema	Investicije u toku	Ukupno nekretnine i oprema
Nabavna vrednost na dan 1. januara 2017.	77.641	121.265	1.745	200.651
Ispravka vrednosti	(19.402)	(30.825)	-	(50.227)
Knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2017.	58.239	90.440	1.745	150.424
Povećanje	-	-	11.369	11.369
Prenosi (aktiviranje)	128	9.937	(10.065)	-
Rashodovanje	(7.189)	-	-	(7.189)
Amortizacija	(13.201)	(27.013)	-	(40.214)
Knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2017.	37.977	73.364	3.049	114.390
Nabavna vrednost na 31. decembra 2017.	70.580	131.202	3.049	204.831
Ispravka vrednosti	(32.603)	(57.838)	-	(90.441)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2017.	37.977	73.364	3.049	114.390
Povećanje	-	-	533	533
Prenosi (aktiviranje)	2.883	202	(3.084)	1
Rashodovanje	-	(174)	-	(174)
Amortizacija	(15.762)	(26.919)	-	(42.682)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2018.	25.098	46.473	498	72.068
Nabavna vrednost na 31. decembra 2018.	73.463	131.230	498	205.191
Ispravka vrednosti	(48.365)	(84.757)	-	(133.123)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2018.	25.098	46.473	498	72.068

13 Nematerijalna imovina

<i>U hiljadama dinara</i>	Softver	Licence	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrednost na dan 1. januara 2017.	253.732	22.960	7.274	283.966
Ispravka vrednosti	(40.922)	(4.107)	-	(45.029)
Knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2017.	212.810	18.853	7.274	238.937
Povećanje	-	-	15.783	15.783
Prenosi (aktiviranje)	19.977	-	(19.977)	-
Rashodovanje	-	-	-	-
Amortizacija	(38.212)	(4.829)	-	(43.041)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2017.	194.575	14.024	3.080	211.679
Nabavna vrednost na dan 31. decembra 2017.	273.709	22.960	3.080	299.749
Ispravka vrednosti	(79.134)	(8.936)	-	(88.070)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2017.	194.575	14.024	3.080	211.679
Povećanje	-	-	19.899	19.899
Prenosi (aktiviranje)	28.292	2.307	(22.980)	7.619
Rashodovanje	-	-	-	-
Amortizacija 37	(41.244)	(5.421)	-	(46.665)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2018.	181.623	10.909	(0)	192.532
Nabavna vrednost na dan 31. decembra 2018.	302.001	25.267	(0)	327.267
Ispravka vrednosti	(120.378)	(14.358)	-	(134.736)
Knjigovodstvena vrednost na 31. decembra 2018.	181.623	10.909	(0)	192.532

14 Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Tekući računi drugih finansijskih organizacija	551	173
Oročeni depoziti drugih finansijskih organizacija	275.783	41.002
Naknade prema centralnoj banci	71	75
Ukupno depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	276.405	41.250

15 Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Državne i javne ustanove	730.253	769.987
- Tekući računi	31.114	25.653
- Oročeni depoziti	699.139	744.334
Ostala pravna lica	1.266.964	1.173.775
- Tekući računi	632.287	479.639
- Oročeni depoziti	634.677	694.136
Fizička lica	302.435	314.774
- Tekući računi	78.389	81.609
- Oročeni depoziti	224.046	233.165
Ukupno depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	2.299.652	2.258.536

Kratkoročni depoziti su oročeni depoziti u RSD i stranoj valuti sa dospećima do 12 meseci. Ovi depoziti imaju godišnje kamatne stope u rasponu od 1,30% do 2,20% (na depozite u stranoj valuti) ili od 0,30% do 4,30% (na depozite u RSD).

Dugoročni depoziti fizičkih lica u stranoj valuti su prikupljeni po godišnjim kamatnim stopama od 1,40% do 1,50%, dok su za pravna lica sa kamatnom stopom do 2,5%.

<i>U hiljadama dinara</i>	2018	2017
Lokalna valuta	461.394	750.387
- Tekući računi	151.073	59
- Kratkoročni	256.837	750.328
- Dugoročni	53.485	-
Strana valuta	1.838.259	1.508.149
- Tekući računi	590.718	(137)
- Kratkoročni	774.600	1.281.045
- Dugoročni	472.941	227.241
Ukupno depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	2.299.653	2.258.537

15 Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima (nastavak)

Koncentracija rizika po privrednoj grani, prema računima deponenata, je data u nastavku:

U hiljadama dinara	2018.		2017.	
	Iznos	%	Iznos	%
- Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	347	0,02%	10.289	0,46%
- Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom	30.966	1,35%	23.808	1,05%
- Snabdevanje električnom energijom	694	0,03%	7	0,00%
- Građevinarstvo	401.350	17,45%	402.183	17,81%
- Trgovina na veliko i malo	288.518	12,55%	323.004	14,30%
- Saobraćaj i skladištenje	526.800	22,91%	575.082	25,46%
- Poslovanje nekretninama	476.959	20,74%	453.434	20,08%
- Poslovanje sa fizičkim licima	302.435	13,15%	314.774	13,94%
- Strana pravna lica (izuzev banaka)	237.608	10,33%	-	0,00%
- Ostalo	33.976	1,48%	155.957	6,91%
Ukupno računi komitenata	2.299.653	100,00%	2.258.538	100,00%

16 Rezervisanja

Rezervisanja se sastoje iz sledećeg:

U hiljadama dinara	2018.	2017.
Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	2.537	2.378
Rezervisanja za godišnje odmore zaposlenih	5.372	806
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	1.282	2.787
Ukupno rezervisanja	9.191	5.971

Banka nije izvršila rezervisanja za potencijalne gubitke nastale po osnovu sudskih sporova budući da je procena rukovodstva, a na osnovu odgovarajućih pravnih saveta, bila da Banka neće imati gubitke po osnovu sudskih sporova koji su u toku.

Kretanja na rezervisanjima su prikazana u nastavku:

U hiljadama dinara	Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	Rezervisanja za godišnje odmore zaposlenih	Ukupno rezervisanja
01.01.2017.	1.391	2.620	830	4.841
Povećanje tokom perioda	1.396			1.396
Smanjenje tokom perioda		(242)	(24)	(266)
31.12.2017.	2.787	2.378	806	5.971
Efekti prve primene MSFI 9	(8)	-	-	(8)
01.01.2018.	2.779	2.378	806	5.963
Nova produkcija	21	-	-	21
Prestanak priznavanja Povećanje/(smanjenje) usled promene rizika	(1.048)	-	-	(1.048)
	(470)	-	-	(470)
Ostala kretanja	-	159	4.566	4.725
31.12.2018.	1.282	2.537	5.372	9.191

17 Ostale obaveze

Ostale obaveze se sastoje iz:

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Dobavljači	3.252	4.553
Primljeni avansi	4.706	1
Obaveze po osnovu poreza i doprinosa	110	1.493
Obračunati operativni troškovi	10.037	31.424
Obračunati kapitalni troškovi (CAPEX)	7.619	-
Odloženi prihodi od naknada	2.344	2.736
Ostale obveze	292	9.703
Ukupno	28.362	49.910

18 Subordinirane obaveze

Kamatna stopa po subordiniranoj obavezi, u iznosu od RSD 1.182.194 hiljade (2017. godine: RSD 1.184.958 hiljada), ima sledeću strukturu: 6-mesečni EURIBOR+0,5% na godišnjem nivou, sa dospećima 30. oktobra 2025. i 2. novembra 2025. godine. Prioritet poverilaca je nakon što se namire svi ostali poverioci, u slučaju likvidacije.

Naziv poverioca	Ugovoreni iznos	Val.	31.12.2018. u EUR	Kamatna stopa je godišnja	Dospeće	Stanje na 31.12.2018. u hilj. RSD
AFLAJ INVESTMENT LLC, Abu Dabi	5.000.000	EUR	5.000.000	6m euribor+0,5%	30.10.2025.	590.973
AFLAJ INVESTMENT LLC, Abu Dabi	5.000.000	EUR	5.000.000	6m euribor+0,5%	02.11.2025.	590.973
Obračunata kamata						248
Ukupno						1.182.194

Naziv poverioca	Ugovoreni iznos	Val.	31.12.2017. u EUR	Kamatna stopa je godišnja	Dospeće	Stanje na 31.12.2017. u hilj. RSD
AFLAJ INVESTMENT LLC, Abu Dabi	5.000.000	EUR	5.000.000	6M EURIBOR + 0,5%	30.10.2025.	592.364
AFLAJ INVESTMENT LLC, Abu Dabi	5.000.000	EUR	5.000.000	6 M EURIBOR + 0,5%	02.11.2025.	592.364
Obračunata kamata						230
Ukupno						1.184.958

Kretanja knjigovodstvene vrednosti odnose se samo na kursne razlike i promene u obračunatoj kamati. Promena u smislu glavnice nije bilo.

U hiljadama dinara

01.01.2017.	1.235.022
Promene u obračunatoj kamati	(67)
Kursne razlike	(49.997)
31.12.2017.	1.184.958
Promene u obračunatoj kamati	18
Kursne razlike	(2.781)
31. decembar 2018.	1.182.194

19 Akcijski kapital

<i>U hiljadama dinara (osim broja akcija)</i>	Broj akcija [u hiljadama]	Obične akcije	Ukupno
1. januar 2017.	3.631	3.631.200	3.631.200
Nova emisija akcija	-	-	-
31. decembar 2017.	3.631	3.631.200	3.631.200
Nova emisija akcija	-	-	-
31. decembar 2018.	3.631	3.631.200	3.631.200

Ukupni upisani broj običnih akcija je 3.631 hiljada (2017. godine: 3.631 hiljada akcija) nominalne vrednosti od 1.000 RSD po akciji (2017. godine: 1.000 RSD po akciji). Sve emitovane obične akcije su u celosti plaćene.

Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka u svom Bilansu stanja nije imala otkupljene sopstvene akcije (2017. godine: nema).

20 Prihodi i rashodi od kamata

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Prihodi od kamata obračunati primenom metode EKS		
Prihodi od kamata na sredstava u RSD		
Kreditni komitentima	88.181	97.979
Kreditni bankama i drugim finansijskim institucijama	6.424	10.718
Hartije od vrednosti po FVOCI (AFS za komparativne)	94.607	64.920
Ukupno prihodi od kamata na sredstava u RSD	189.212	173.617
Prihodi od kamata na sredstava u stranoj valuti		
Kreditni komitentima	13.957	14.873
Kreditni bankama i drugim finansijskim institucijama	258	2.469
Hartije od vrednosti po FVOCI (AFS za komparativne)	-	62
Ukupno prihodi od kamata na sredstava u stranoj valuti	14.215	17.405
Ukupno prihodi od kamata obračunati primenom metode EKS	203.427	191.021
Rashodi od kamata		
Rashodi od kamata na obaveze u RSD		
Depoziti od komitenata	19.836	16.255
Ukupno rashodi od kamata na obaveze u RSD	19.836	16.255
Rashodi od kamata na obaveze u stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	2.757	3.164
Depoziti od komitenata	22.105	54.982
Ukupno rashodi od kamata na obaveze u stranoj valuti	24.862	58.146
Ukupno rashodi od kamata	44.697	74.402
Neto prihod od kamata	158.730	116.619

21 Prihodi i rashodi od naknada i provizija

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Prihodi od naknada i provizija		
- Naknade za dinarski platni promet	7.620	8.574
- Naknade za devizni platni promet	1.502	1.170
- Ostalo	1.712	1.784
Ukupno prihodi od naknada i provizija po osnovu ugovora sa komitentima	10.833	11.528
- Finansijske garancije	16.427	11.638
Ukupno prihodi od naknada i provizija od aktivnosti van delokruga MSFI 15	16.427	11.638
Ukupno prihodi od naknada i provizija	27.260	23.166
Rashodi od naknada i provizija		
- Naknade za dinarski platni promet	1.438	1.692
- Naknade za devizni platni promet	2.418	2.065
- Ostalo	867	299
Ukupno rashodi od naknada i provizija	4.723	4.056
Neto prihodi od naknada i provizija	22.537	19.110

22 Ostali poslovni prihodi

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Prihodi po osnovu usluga	12.399	3.703
Ostalo	-	517
Ukupno ostali poslovni prihodi	12.399	4.220

Prihodi od usluga se odnose na konsultantske usluge, uglavnom po osnovu ugovorenih provizija za uspešno sprovedene transakcije.

23 Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha

<i>U hiljadama dinara</i>	2018
Gubitak po osnovu modifikacije	6.212
Neto ECL rashodi od finansijskih sredstava po AC	16.820
Neto (prihod) od ukidanja ECL na stavke vanbilansa	(1.497)
Neto (prihod) od ukidanja ECL na finansijska sredstva po FVOCI	(805)
Neto rashodi po osnovu otpisa finansijskih sredstava	206
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po FVTPL	20.937

23 Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (nastavak)

<i>U hiljadama dinara</i>	2017
Neto rashodi obezvređenja kredita i potraživanja	1.413
Neto rashodi obezvređenja stavki vanbilansa	1.473
Neto rashodi obezvređenja	2.886

24 Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Troškovi neto zarada	196.628	209.432
Troškovi poreza i doprinosa na zarade	22.254	25.068
Troškovi naknada za članove UO	4.263	6.914
Prihodi/(rashodi) od ukidanja/(formiranja) rezervisanja za godišnje odmore i penzije (MRS 19)	4.725	(266)
Ostali lični rashodi	3.901	2.503
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	231.771	243.651

25 Troškovi amortizacije

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme	42.831	43.299
Amortizacija nematerijalne imovine	46.665	43.041
Ukupno rashodi depresijacije	89.497	86.341

26 Ostali rashodi

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Troškovi zakupa i održavanja objekata	44.103	63.437
Troškovi informacionih sistema	67.160	94.057
Profesionalne usluge	20.599	32.569
Troškovi marketinga	10.101	49.186
Troškovi Agencije za osiguranje depozita	7.304	3.197
Troškovi osiguranja	6.810	7.328
Troškovi poslovnih putovanja	8.124	7.959
Troškovi članarina	1.653	2.050
Troškovi administrativnih taksi	1.616	3.343
Ostali troškovi	15.409	43.535
Ukupno ostali rashodi	182.879	306.659

27 Porez na dobitak**(a) Komponente gubitka / (dobitka) poreza na dobitak**

Poreski kredit prepoznat u bilansu uspeha se sastoji iz:

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Kredit za odloženi porez	(4.313)	(1.319)
Poreski kredit po osnovu poreza na dobitak za godinu	(4.313)	(1.319)

(b) Usaglašavanje između poreskog rashoda i gubitka pomnoženog važećom poreskom stopom

Stopa poreza na dobitak koja se primenjuje na prihode Banke u 2018. godini je 15% (2017. godine: 15%). Usaglašavanje između očekivanih i stvarnih poreskih dažbina je prikazano u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Gubitak pre oporezivanja	(326.783)	(486.692)
Teoretski poreski kredit po stopi od 15%	(49.017)	(73.004)
Poreski efekat na stavke koje u smislu oporezivanja nisu odbitne	(4.989)	(6.094)
Nepriznata odložena poreska sredstva po osnovu poreskih gubitaka	58.320	80.417
Ostalo	(1)	(1)
Poreski kredit po osnovu poreza na dobitak	4.313	1.318
Efektivna poreska stopa	-1,32%	-0,27%

(c) Preneti poreski gubici

Banka nije priznala potencijalna odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih iznosa prenetih poreskih gubitaka, što je prikazano u nastavku. Preneti poreski gubici ističu kako sledi:

U hiljadama dinara

Godina kada je gubitak ostvaren	Iznos gubitka	Iznos iskorišćenog gubitka	Preostali preneti gubitak	Godina do koje se gubitak prenosi
2015.	317.942	-	317.942	2020.
2016.	485.393	-	485.393	2021.
2017.	536.116	-	536.116	2022.
2018.	388.802	-	388.802	2023.
Ukupno	1.728.253	-	1.728.253	

27 Porez na dobitak (nastavak)

(f) Odloženi porez analiziran po vrsti privremenih razlika

Razlike između MSFI i poreskih propisa koji se primenjuju u Srbiji dovode do privremenih razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza i poreskih osnovica. Poreski efekti kretanja ovih privremenih razlika detaljno su opisani u nastavku.

	01.01.2018.	U korist bilansa uspeha	31.12.2018.
<i>U hiljadama dinara</i>			
Poreski efekat na odbitne/(oporezive)privremene razlike			
Nekretnine, postrojenja i oprema	(13.391)	3.933	(9.458)
Rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju	-	381	381
Neto odložena poreska obaveza	(13.391)	4.314	(9.077)

Na dan 31. decembra 2017. godine, evidentirane su odložene poreske obaveze koje se odnose na privremene razlike po osnovu imovine i opreme, u iznosu od RSD 13.391 hiljada (31. decembar 2016. godine: RSD 14.710 hiljada), a odloženi porez u iznosu od RSD 1.318 hiljada je evidentiran u korist bilansa uspeha.

28 Usaglašavanje obaveza po osnovu aktivnosti finansiranja

Banka nije imala novčane tokove od obaveza po osnovu finansijskih aktivnosti u 2018. i 2017. godini. Jedino kretanje u smislu subordinirane obaveze odnosilo se isključivo na preračunavanje stranih valuta i promenu obračunate kamate, kako je prikazano u Napomeni 18.

29 Upravljanje finansijskim rizicima

Funkcija upravljanja finansijskim rizicima u okviru Banke se sprovodi u smislu finansijskih rizika, operativnih rizika i pravnih rizika. Finansijski rizik se sastoji od tržišnog rizika (uključujući devizni rizik, kamatni rizik i ostale cenovne rizike), kreditnog rizika i rizika likvidnosti. Primarna funkcija upravljanja finansijskim rizicima je da ustanovi limite rizika, kao i da osigura da sve izloženosti rizicima ostanu u okvirima tih limita. Cilj funkcijâ upravljanja operativnim i pravnim rizicima je da osiguraju propisno funkcionisanje internih politika i procedura, a u cilju minimizovanja operativnih i pravnih rizika.

Kreditni rizik. Banka se izlaže kreditnom riziku, koji predstavlja rizik da jedna strana u finansijskom instrumentu može da izazove finansijski gubitak za drugu stranu time što neće izvršiti svoju obavezu.

Izloženost kreditnom riziku nastaje kao rezultat kreditne aktivnosti Banke, kao i drugih transakcija sa drugim stranama, čime nastaju finansijska sredstva i vanbilansne obaveze u vezi sa kreditima.

Maksimalna izloženost Banke kreditnom riziku ogleda se u knjigovodstvenim iznosima finansijskih sredstava u bilansu stanja. Za izdate finansijske garancije, potencijalne kreditne obaveze, nepovučene kreditne linije i akreditive za izvozne/uvozne aktivnosti, maksimalnu izloženost kreditnom riziku predstavlja iznos date obaveze.

Upravljanje kreditnim rizikom. Kreditni rizik je pojedinačno najveći rizik u poslovnim aktivnostima Banke; rukovodstvo iz tog razloga pažljivo upravlja izloženošću tom riziku.

U smislu upravljanja kreditnim rizicima, procena istih je veoma složena i podrazumeva korišćenje modelâ budući da rizici variraju zavisno od tržišnih uslova, očekivanih novčanih tokova i protoka vremena. Procena kreditnih rizika za portfolio sredstava obuhvata dalje procene verovatnoće neizvršenja obaveza i povezanih pokazatelja gubitaka.

Limiti. Banka struktura nivoa kreditnog rizika koje preuzima tako što definiše limite za iznose prihvatljivih rizika koji se odnose na jednog zajmoprimca ili grupu zajmoprimaca, kao i na geografske i segmente privrednih grana. Rukovodstvo redovno odobrava limite nivoa kreditnog rizika po zajmoprimcu i privrednoj grani. Ti limiti se kontinuirano prate, a predmet su godišnjeg, ili češćeg sagledavanja.

Banka je osnovala Kreditni odbor, u čijoj je nadležnosti odobrenje kreditnih limita za pojedinačne zajmoprimce. Kreditni odbor analizira i odobrava limite ispod 1.000 hiljada EUR, kako je definisano relevantnom odlukom Upravnog odbora. Kreditni odbor se sastaje po potrebi.

Upravni odbor Banke analizira i odobrava limite preko 1.000 hiljada EUR, a na osnovu preporuke i prethodne saglasnosti Kreditnog odbora.

Kreditni zahtevi koji se apliciraju kod relevantnog službenika za odnose s klijentima dalje se prosleđuju relevantnom kreditnom odboru na odobrenje kreditnog limita. Takođe, upravlja se izloženošću kreditnim rizicima, delimično time što se pribavljaju kolaterali, kao i korporativne i lične garancije. Kako bi se pratila izloženost kreditnim rizicima, relevantne funkcije Banke redovno na osnovu strukturalne analize sačinjavaju izveštaje, čiji je fokus na poslovnim aktivnostima i finansijskim rezultatima klijenta. Sve značajne interakcije sa klijentima kod kojih je došlo do pogoršanja boniteta se prijavljuju, što analizira Izvršni odbor Banke.

Sistem rejtinga kreditnih rizika. Banka primenjuje dva pristupa na odmeravanje kreditnih rizika i rejting finansijskih instrumenata prema iznosu kreditnog rizika - interni sistem rejtinga ili kreditni rejting koji procenjuju nezavisne međunarodne rejting agencije (Standard & Poor's - "S&P", Fitch, Moody's). Interno definisana bazna skala rejtinga sa specificiranim rasponima verovatnoće neizvršenja obaveza, kako je prikazano u tabeli u nastavku:

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Bazna skala rejtinga kreditnih rizika	Odgovarajući interni rejting	Odgovarajući interval PD za kredite komitentima i nerangiranim finansijskim organizacijama	Odgovarajući interval PD za kredite rangiranim finansijskim organizacijama	Odgovarajući interval PD izloženosti prema državnim organizacijama
Odličan	A1, A2, B1	0,09 – 0,42%	0,09 – 0,42%	0,00%
Dobar	B2, V1	0,87% - 2,19%	0,87% - 2,81%	0,55%
Zadovoljavajući	V2	7,82%	4,68%-11,62%	2,76%
Posebno praćenje	G1	31,46%	17,38%-50,99	12,6%
Neizvršenje obaveza	D	100%	100%	100%

Kreditni rejting prema agenciji Moody's od Aaa do A3 nije mapiran u internom rejtingu zato što se smatra da u Republici Srbiji ne postoje finansijska sredstva čiji se kvalitet može porediti s relevantnim rejtinizma.

Svaka bazna skala rejtinga kreditnih rizika se dodeljuje konkretnom nivou boniteta:

- *Odličan* – dobar kreditni kvalitet sa niskim očekivanim kreditnim rizikom;
- *Dobar* – odgovarajući kreditni kvalitet s umerenim kreditnim rizikom;
- *Zadovoljavajući* – umeren kreditni kvalitet sa zadovoljavajućim kreditnim rizikom;
- *Posebno praćenje* – kreditni proizvodi koji zahtevaju detaljnije praćenje i upravljanje korektivnim merama;
- *Neizvršenje obaveza* – kreditni proizvodi po kojima je došlo do neizvršenja.

Sistem internog rejtinga je interno osmišljen, a rejtinge procenjuje rukovodstvo. Banka je kao tehniku procene kreditnog rizika koristila model baziran na ekspertskoj proceni. U tom modelu, rejtingi kreditnih rizika se dodeljuju subjektivno od strane iskusnih kreditnih analitičara, na osnovu interno razvijene metodologije i različitih kvalitativnih i kvantitativnih faktora. Ovaj pristup je baziran na metodologiji ekspertske procene, a ne na složenim statističkim modelima.

Banka primenjuje interni model rejtinga na odmeravanje kreditnih rizika vezano za sledeća sredstva: kredite privrednim društvima, izloženosti državama i izloženosti prema bankama i drugim finansijskim organizacijama.

Odeljenje za upravljanje rizicima redovno sagledava modele kreditnog rejtinga, vrši tzv. *back-testing* analizu stvarnih podataka o neizvršenju, a ažuriranja se vrše po potrebi.

Eksterni kreditni rejting se dodeljuje drugim ugovornim stranama od strane nezavisnih međunarodnih rejting agencija, kao što su S&P, Moody's i Fitch. Ovi kreditni rejtingi su javno dostupni. Rejtingi i odgovarajući rasponi verovatnoće neplaćanja (PD) se primenjuju na sledeće finansijske instrumente: međubankarske plasmane, kredite/potraživanja od državnih institucija i investicije u dužničke hartije od vrednosti (državne).

Odmeravanje očekivanog kreditnog gubitka (ECL). ECL je procena ponderisana verovatnoćom u smislu sadašnje vrednosti budućih manjaka gotovine (odn. ponderisani proseki kreditnih gubitaka, sa relevantnim rizicima neizvršenja tokom datog vremenskog perioda, koji se koriste kao ponderi). Odmeravanje ECL je nepristrasno i utvrđuje se procenom niza mogućih ishoda. Odmeravanje ECL se bazira na četiri komponente koje Banka primenjuje: verovatnoća neplaćanja (PD), izloženost po neispunjenju obaveza (EAD), gubitak zbog neispunjenja obaveza (LGD) i diskontna stopa.

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

EAD je procena izloženosti na datum budućeg neizvršenja, uzimajući u obzir očekivane promene izloženosti nakon izveštajnog perioda, uključujući otplatu glavnice i kamate, kao i očekivana povlačenja angažovanih sredstva po kreditnim proizvodima. EAD po kreditnim obavezama se procenjuje na osnovu faktora kreditne konverzije (CCF). CCF je koeficijent koji pokazuje verovatnoću konverzije iznosa obaveza u bilansnu izloženost tokom definisanog perioda. Rukovodstvo Banke smatra da su 12-mesečni CCF i CCF za vreme trajanja sredstva materijalno isti. PD je procena verovatnoće da dođe do neizvršenja obaveza tokom određenog vremenskog perioda. LGD je procena gubitka nastalog nakon neizvršenja obaveza. Ona se bazira na razlici između ugovornih novčanih tokova koji dospevaju i onih koje zajmodavac očekuje da dobije, uključujući i novčane tokove od kolateralu. Ona se obično iskazuje kao procenat EAD. Očekivani gubici se na sadašnju vrednost diskontuju na kraju izveštajnog perioda. Diskontna stopa predstavlja efektivnu kamatnu stopu (EIR) za finansijski instrument ili njegov ekvivalent.

Model za očekivani kreditni gubitak pravi se za očekivani period trajanja finansijskog instrumenta. Period trajanja finansijskog instrumenta jednak je ugovornom periodu do dospeća dužničkih instrumenata, korigovanim za očekivane pre vremena otplate, ukoliko ih ima. Kod kreditnih obaveza i ugovora o finansijskim garancijama se radi o ugovornom periodu tokom kojeg banka ima sadašnju ugovornu obavezu da odobri kredit.

Rukovodstvo pravi model ECL tokom veka trajanja finansijskog sredstva, odnosno gubitke nastale usled eventualnih događaja neizvršenja obaveza tokom preostalog veka trajanja finansijskog sredstva. 12-mesečni ECL predstavlja deo vremena trajanja ECL tokom veka trajanja finansijskog sredstva koji je rezultat događaja neizvršenja obaveza po finansijskom instrumentu, koji je moguć tokom 12 meseci nakon izveštajnog perioda, ili preostalog vremena trajanja finansijskog instrumenta, ukoliko je isti kraći od godinu dana.

ECL koje rukovodstvo procenjuje za potrebe ovog finansijskog izveštaja predstavlja procenu u jednom momentu, a ne procenu tokom ciklusa, koja se često koristi za potrebe lokalnog izveštavanja. Pomenute procene još uvek ne uključuju *informacije koje se odnose na buduće događaje*. Razlog za ovo je što zbog veličine Banke, dužine poslovanja i kvaliteta kreditnog portfolija (mali broj kašnjenja) nije bilo moguće zaključiti kakav je uticaj glavnih ekonomskih varijabli na kreditni rizik. Banka je predvidela da u narednom periodu kao minimum uzme u obzir sledeće makroekonomske varijable: stopu rasta BDP-a, stopu nezaposlenosti, stopu rasta cena na malo i referentne KS, za potrebe analiziranja i modeliranja navedenih u smislu kreditnog rizika.

Modeliranje ECL se ne razlikuje za POCL finansijska sredstva u momentu priznavanja, osim kada (a) se bruto knjigovodstvena vrednost i diskontna stopa baziraju na novčanim tokovima koji su bili naplativi pri inicijalnom priznavanju sredstva, a ne na osnovu ugovornih novčanih tokova i (b) je ECL uvek ECL tokom veka trajanja finansijskog sredstva. POCL su finansijska sredstva koja su umanjena za kreditne gubitke pri inicijalnom priznavanju, npr. obezvređeni krediti iz nekog ranijeg poslovnog aranžmana.

Za potrebe odmeravanja PD, Banka događaj neizvršenja definiše kao situaciju u kojoj izloženost ispunjava jedan ili više navedenih kriterijuma:

- Zajmoprimac kasni više od 90 dana u izmirenju plaćanja prema ugovoru;
- Nakon procene finansijskog stanja, tj. boniteta zajmoprimca, Banka utvrđuje da li je zajmoprimac u stanju da u celosti izmiruje obaveze, bez aktiviranja kolateralu, bez obzira da li zajmoprimac svoje obaveze blagovremeno izmiruje ili ne;
- Dođe do neizvršenja obaveza u skladu sa odlukom NBS o adekvatnosti kapitala banke;
- Protiv klijenta je pokrenut stečajni postupak;
- Banka je klijenta utužila;
- Zajmoprimac (preduzetnik) je na svoju inicijativu izbrisan iz Agencije za privredne registre, bez obzira da li je bilo neizvršenja ugovornih obaveza prema Banci.

Za potrebe obelodanjivanja, Banka u potpunosti primenjuje definiciju događaja neizvršenja na sredstva umanjena za kreditne gubitke. Gorenavedena definicija događaja neizvršenja se primenjuje na sva finansijska sredstva Banke.

Za instrument se smatra da više nije u docnji (tj. da je uredan) kada ne ispunjava nijedan od kriterijuma neizvršenja tokom perioda od narednih šest meseci. Šestomesečni period je utvrđen na osnovu ekspertise

procene i najboljih bankarskih praksi.

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Procena da li je (ili nije) od inicijalnog priznavanja došlo do značajnog porasta kreditnih rizika (SICR) se vrši na pojedinačnoj osnovi i na nivou portfolija. Za kredite pravnim licima, SICR se procenjuje na pojedinačnoj osnovi praćenjem okolnosti koje izazivaju doleđavedeno. Za ostala finansijska sredstva, SICR se procenjuje ili na nivou portfolija ili na pojedinačnoj osnovi, zavisno od postojanja modela scoringa. Odeljenje za upravljanje rizicima prati i periodično sagledava podesnost kriterijuma koji se primenjuju za identifikovanje SICR. Pretpostavka da je SICR od inicijalnog priznavanja bio značajan onda kada su finansijska sredstva u kašnjenju više od 30 dana još nije opovrgnuta.

Banka je odlučila da ne primeni izuzetak od procene niskog kreditnog rizika na finansijska sredstva koja imaju investicioni rejting. Zbog toga se čak i kod sredstava sa investicionim rejtingom procenjuje da li je bilo SICR.

Banka smatra da je finansijski instrument pretrpeo SICR kada su ispunjeni jedan ili više kvantitativnih i kvalitativnih kriterijuma ili kriterijuma zaštite:

- 30 dana u docnji;
- dodeljen je rejting rizika *Posebno praćenje* i kredit je uključen na *watch* listu, na osnovu internog proces praćenja kreditnog rizika;
- restrukturiranje kredita u urednoj otplati usled povećanja kreditnog rizika;
- niži rejting, iz kategorija A, B ili V1 u kategoriju V2, prema proceduri Banke za klasifikovanje bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Nivo ECL koji se priznaje u ovim finansijskim izveštajima zavisi od toga da li je kreditni rizik zajmoprimca značajno porastao od inicijalnog priznavanja. Ovo je model odmeravanja ECL u tri faze. Finansijski instrument koji pri inicijalnom priznanju nije umanjen za kreditne gubitke, a njegov kreditni rizik nije značajno porastao od inicijalnog priznanja, ima obezvređenje na osnovu 12-mesečnog ECL (faza 1). Ukoliko je od inicijalnog priznanja identifikovan SICR, finansijski instrument se pomera u fazu 2, ali se i dalje ne smatra da je umanjen za kreditne gubitke, a ispravka vrednosti za kreditni gubitak se bazira na celom vremenu trajanja ECL. Ukoliko je finansijski instrument umanjen za kreditne gubitke, finansijski instrument se premešta u fazu 3, a ispravka vrednosti za kreditni gubitak se bazira na celom vremenu trajanja ECL. Posledica faze 3 je da subjekt prestaje da priznaje prihod od kamata na osnovu bruto knjigovodstvene vrednosti, a prilikom obračuna prihoda od kamata na knjigovodstvenu vrednost primenjuje efektivnu kamatnu stopu sredstva umanjenu za ECL.

Ukoliko postoje dokazi o neispunjenosti kriterijuma SICR, instrument se ponovo prebacuje u fazu 1. Ukoliko se izloženost prebaci u fazu 2 na osnovu nekog kvalitativnog indikatora, Banka prati da li taj indikator i dalje postoji ili se promenio, a u skladu sa procedurom Banke o upravljanju kreditima sa povećanim kreditnim rizikom i lošim plasmanima.

ECL za finansijska sredstva POCL se uvek meri na osnovu veka trajanja finansijskog sredstva. Banka iz tog razloga priznaje samo kumulativne promene očekivanih kreditnih gubitaka tokom veka trajanja sredstva.

Banka ima tri pristupa odmeravanju ECL: (i) procena na pojedinačnoj osnovi; (ii) procena na nivou portfolija: procena prema internom rejtingu se vrši na pojedinačnoj osnovi, ali isti kreditni parametri (npr. PD, LGD) će se primenjivati prilikom obračuna ECL za isti rejting kreditnog rizika i homogene segmente kreditnog portfolija; i (iii) procena na osnovu eksternih rejtinga. Banka vrši procenu na pojedinačnoj osnovi za sledeće vrste izloženosti: obezvređena finansijska sredstva – za iznose iznad 3.000.000 RSD za pravna lica i 1.000.000 RSD za fizička lica, poljoprivrednike i preduzetnike. Banka na nivou portfolija vrši procenu svih finansijskih sredstva koja nisu obezvređena, a ukoliko jesu, onda za ona sa iznosima ispod gore definisanih vrednosti.

Banka na osnovu eksternih rejtinga vrši procenu međubankarskih pozajmica, dužničkih hartija od vrednosti koje su emitovale banke i kredita odnosno potraživanja od suverenih entiteta, ukoliko su eksterni rejtingi dostupni.

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Procena ECL na pojedinačnoj osnovi se vrši ponderisanjem procenâ kreditnih gubitaka za različite moguće ishode u odnosu na verovatnoću svakog od ishoda. Banka definiše najmanje dva moguća ishoda za svaki kredit koji je predmet procene, pri čemu jedan scenario vodi do kreditnog gubitka, čak i ako je verovatnoća takvog scenarija možda veoma mala. Individualna procena se primarno bazira na ekspertskoj proceni iskusnih analitičara iz Odeljenja kreditne analize. Ekspertske procene se redovno testiraju kako bi se umanjila razlika između procenâ i stvarnih gubitaka.

Kada se procena vrši na nivou portfolija, Banka utvrđuje faze izloženosti i na grupnoj osnovi meri umanjenja za kreditne gubitke. Banka svoje izloženosti analizira prema segmentima utvrđenim na osnovu zajedničkih karakteristika kreditnih rizika, npr. kada izloženosti u okviru jedne grupe imaju homogene ili slične rizike. Ključna zajednička kreditna karakteristika je rejting kreditnog rizika. Različiti segmenti takođe prikazuju razlike u parametrima kreditnih rizika, kao što su PD i LGD. Odeljenje za upravljanje rizicima prati i periodično sagledava podesnost grupisanja.

Uopšteno govoreći, ECL je zbir množenja sledećih parametara kreditnih rizika: EAD, PD i LGD, koji se definišu kako je već opisano, i koji se diskontuju na sadašnju vrednost primenom efektivne kamatne stope na dati instrument. ECL se utvrđuje predviđanjem parametara kreditnih rizika (EAD, PD i LGD) za svaku godinu u budućnost tokom veka trajanja svake pojedinačne izloženosti ili grupnog segmenta. Ove tri komponente se množe i usklađuje se verovatnoća da će one nastaviti da važe (tj. izloženost je otplaćena ili je bila u docnji tokom nekog ranijeg meseca). Faktički, na ovaj način se računa ECL za svaki budući period, za koji se onda vraća diskont na dan izveštaja, a potom i sabira. Diskontna stopa koja se koristi za obračun ECL je prvobitna efektivna kamatna stopa ili njena približna vrednost.

Ključni principi izračunavanja parametara kreditnih rizika. EAD se utvrđuju na osnovu očekivanog profila otplate, koji se razlikuje po vrsti proizvoda. EAD se bazira na ugovorom definisanim otplatama koje zajmoprimac mora da izvrši tokom perioda od 12 meseci ili veka trajanja proizvoda, što se koristi kao osnova za amortizovanje proizvoda ili za odjednom izvršenu prevremenu otplatu celog proizvoda. Ovo se takođe usklađuje za sve očekivane preplate od strane zajmoprimca. Pretpostavke prevremene otplate ili refinansiranje takođe su ugrađene u obračun. Za revolving kreditne proizvode, predviđanje EAD se vrši primenom faktora kreditne konverzije na trenutno povučen iznos i dodavanjem, koji predstavlja očekivano povlačenje preostalog iznosa do trenutka nastanka docnje. Ove pretpostavke se razlikuju zavisno od vrste proizvoda, trenutnog korišćenja limita i drugih specifičnosti ponašanja konkretnog zajmoprimca.

Za obračun ECL se koriste dve vrste PD: 12-mesečni PD i PD tokom veka trajanja finansijskog sredstva. Procena 12-mesečnog PD bazira se na najnovijim dostupnim podacima o istorijskoj docnji. PD tokom veka trajanja predstavlja procenjenu verovatnoću slučaja neizvršenja koji nastane tokom preostalog veka finansijskog instrumenta, a predstavlja zbir 12-mesečnog PD za vreme trajanja instrumenta. Banka PD tokom veka trajanja obračunava primenom ekstrapolacije 12-mesečnog PD na osnovu migracionih matrica.

LGD predstavlja očekivanje Banke u smislu veličine gubitaka po izloženostima koje su u docnji. LGD se razlikuje po vrsti druge ugovorne strane, vrsti i prioritetu potraživanja i dostupnosti kolaterala ili ostalih sredstava kreditne podrške. 12-mesečni LGD i LGD tokom veka trajanja finansijskog sredstva se utvrđuju na osnovu faktora koji utiču na očekivanu naplatu nakon nastanka događaja neizvršenja. Pristup odmeravanju LGD može se podeliti u tri moguća pristupa:

- odmeravanje LGD na osnovu specifičnih karakteristika kolaterala;
- obračun LGD na nivou portfolija, na osnovu statističkih podataka o naplati; ili
- pojedinačno definisani LGD zavisno od različitih faktora i scenarija.

Banka obračunava LGD na osnovu specifičnih karakteristika kolaterala, kao što su projektovana vrednost kolaterala, istorijski diskonti po osnovu prodaje i drugi faktori kod kredita obezbeđenih nepokretnom imovinom, gotovinom i likvidnim HoV. LGD se obračunava na grupnoj osnovi, prema poslednjim dostupnim statističkim podacima o naplati, za preostali deo portfolija kredita pravnim licima.

Odmeravanje ECL za garancije i kreditne obaveze. Odmeravanje ECL za ove instrumente obuhvata iste korake kao one koji su opisani za bilansne izloženosti, a razlikuje se u smislu obračuna EAD. EAD je proizvod faktora kreditne konverzije (CCF) i iznosa obaveze. CCF za nepovučene kreditne linije korporativnih klijenta i garancije se definiše na osnovu ekspertске procene i regulatornih smernica. CCF za dozvoljena prekoračenja se definišu kao 0% zato što Banka u svakom trenutku može klijentima da ukine limit.

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Principi procene na osnovu eksternih rejtinga. Određene izloženosti imaju eksterni rejting kreditnog rizika, koji se koristi za procenu parametara kreditnih rizika za PD i LGD na osnovu statističkih podataka o docnjama i naplati, objavljenih od relevantnih rejting agencija. Ovaj pristup se primenjuje na izloženosti prema vladi i državnim institucijama, ukoliko postoje.

Informacije o budućim kretanjima ugrađene u ECL modele. Procena SICR i obračun ECL bi trebalo da obuhvate informacije o budućim kretanjima, koje se mogu potvrditi. Banka u ECL modele nije ugradila informacije o budućim kretanjima. Budući da Banka posluje relativno kratko, njen kreditni portfolio se sastoji od relativno malog broja klijenata/ugovornih strana, a broj klijenata u kašnjenju do kraja 2018. godine je bio zanemarljiv, tako da Banka prilikom vršenja analize uticaja ekonomskih varijabli na varijable kreditnih rizika (PD, LGD i EAD) nije donela pouzdan zaključak – tj. nije utvrđena uzročno-posledična veza između navedenih varijabli.

Banka svoju metodologiju i pretpostavke redovno sagledava kako bi smanjila razlike između procenjenih i stvarnih kreditnih gubitaka. Ova tzv. *back-testing* analiza se vrši najmanje jednom godišnje.

O rezultatima *back-testing* analize metodologije odmeravanje ECL se obaveštava rukovodstvo Banke, a dalji koraci u cilju kalibracije modela i pretpostavki se definišu nakon razgovora među ovlašćenim licima.

Tržišni rizik. Banka se izlaže tržišnim rizicima. Tržišni rizici nastaju usled (a) otvorene devizne pozicije i (b) otvorene kamatne pozicije, koje su bile izložene opštim i specifičnim tržišnim kretanjima. Rukovodstvo utvrđuje limite za vrednost tržišnog rizika koji može biti prihvaćen, a ovo se prati na dnevnoj osnovi. Međutim, primena ovog pristupa ne sprečava nastanak gubitaka van tih limita, u slučaju nastanka značajnijih tržišnih pomeranja.

Devizni rizik. U smislu deviznog rizika, rukovodstvo utvrđuje limite na nivou izloženosti po valuti, ali i ukupno i za prekonoćne pozicije i pozicije u toku dana, što se prati na dnevnoj bazi.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka svakodnevno na finansijskom tržištu prati trendove u smislu kursa valutâ, ali i primenjuje politiku niske izloženosti deviznom riziku. Odeljenje sredstava svakodnevno prati trendove na deviznom tržištu i upravlja deviznom pozicijom Banke kako u celini, tako i pojedinačno po značajnim valutama.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) Izvršnom odboru Banke predlaže mere za korekciju obaveza i sredstava u stranoj valuti, kako bi se osigurala povoljna devizna pozicija za segment svake valute. Nezavisno Odeljenje za upravljanje rizicima vrši nezavisnu analizu procesa upravljanja deviznom pozicijom tako što prati usklađenost sa ustanovljenim sistemom limitâ.

Dopunu upravljanju deviznim rizikom predstavlja praćenje:

- Uticaj rasta/pada stavki aktive/pasive u stranoj valuti na otvorenu poziciju i pokazatelj deviznog rizika,
- Osetljivost bilansa uspeha Banke na različite scenarije varijacija deviznog kursa. Osetljivost bilansa uspeha je efekat pretpostavki koje se odnose na promene deviznog kursa na neto prihod po osnovu promena deviznog kursa.

U tabeli u nastavku je dat pregled izloženosti Banke riziku promene deviznog kursa na poslednji dan izveštajnog perioda:

U hiljadama dinara	Na dan 31. decembra 2018.				Na dan 31. decembra 2017.			
	Monetarna fin. sredstva	Monetarn e fin. obaveze	Derivati	Neto pozicija	Monetarn a fin. sredstva	Monetarn e fin. obaveze	Derivati	Neto pozicija
EUR	3.061.556	3.018.729	-	42.827	3.279.410	2.686.967	(592.364)	79
USD	1.850	2.756	-	(906)	11.793	17.742	-	(5.949)
Ukupno	3.063.406	3.021.485	-	41.921	3.291.203	2.704.709	(592.364)	(5.870)

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

U tabeli u nastavku je prikazana osetljivost bilansa uspeha i kapitala na razumno moguće promene deviznog kursa, na kraju izveštajnog perioda, a koje se odnose na funkcionalnu valutu Banke, kao i ostale varijable koje su konstantne.

Stres test (razuman) deviznog rizika U hiljadama dinara	Na dan 31. decembra 2018.		Na dan 31. decembra 2017.	
	Uticao na bilans uspeha	Uticao na kapital	Uticao na bilans uspeha	Uticao na kapital
Efekat jačanja EUR za 2% na neto prihod	857		2	
Efekat slabljenja EUR za 2% na neto prihod	(838)		587	

Kamatni rizik. Banka u svojoj finansijskoj poziciji i novčanim tokovima prihvata izloženost efektima promena preovlađujućih nivoa kamatnih stopa. Kamatne marže mogu porasti usled ovih promena, ali se mogu i smanjiti ili dovesti do gubitaka, u slučaju da dođe do neočekivanih pomeranja. Rukovodstvo svakodnevno prati i utvrđuje limite kamatne neusklađenosti i promena KS koje mogu biti prihvaćene.

Ključni alat koji se koristi za odmeravanje i upravljanje kamatnim rizikom je izveštaj o kreditnom riziku koji sadrži standardnu analizu kamatno osetljivog jaza, kretanje pokazatelja uticaja ekonomske vrednosti i kretanja pokazatelja uticaja neto prihoda od kamata.

Izveštaj o kamatnom riziku se priprema na kvartalnom nivou, a izveštaj nosi datum koji je poslednji dan u datom mesecu. Odeljenje za upravljanje rizicima je nadležno da ALCO-u prezentuje izveštaje, iznosi analize i daje preporuke (po potrebi) radi preduzimanja određenih mera koje će umanjiti kamatni rizik. Odeljenje za upravljanje rizicima je dužno da ALCO-u i Izvršnom odboru banke predloži usvajanje ključnih pokazatelja rizika i limite za upravljanje kamatnim rizikom.

Usklađenost Banke sa vrednostima limitâ osigurava adekvatno upravljanje kamatnim rizikom, održavanje banke u zoni prihvatljivog rizika, kao i usklađenost sa regulatornim limitima. Sistem limitâ Banke se sastoji od dva nivoa: prvog i drugog nivoa vrednosti internih limitâ. U situaciji kada Odeljenje za upravljanje rizicima utvrdi da je prvi ili drugi nivo internih limita premašen, ono je u obavezi da izvrši analizu uzroka koji su doveli do prekoračenja. Članovi ALCO o ovakvoj situaciji moraju biti obavešteni u najkraćem mogućem roku. Upravni odbor na kvartalnom nivou dobija informacije o izloženosti Banke kamatnom riziku, a takođe su uključene informacije o usklađenosti Banke sa internim limitima prvog i drugog nivoa.

Banka ublažava ili umanjuje izloženost kamatnom riziku ili prirodnom zaštitom, ili zauzimanjem pozicija kako bi osigurala zaštitu. Sektor korporativnog bankarstva i Odeljenje sredstava su respektivno zaduženi za sprovođenje pomenutih aktivnosti, u skladu sa zaključcima koje je doneo ALCO.

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

U tabeli u nastavku dat je pregled izloženosti Banke kamatnim rizicima. Prikazani su zbirni iznosi finansijskih sredstava i obaveza Banke, po knjigovodstvenoj vrednosti, koji su kategorizovani prema ranijem od: novougovorenih KS ili datumâ dospeća:

<i>U hiljadama dinara</i>	Po viđenju i na manje od 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 12 meseci do 5 godina	Preko 5 godina	Nemonetarni	Ukupno
31.12.2018.							
Ukupno finansijska sredstva	2.166.427	731.268	1.639.483	756.097	-	369.390	5.662.666
Ukupno finansijske obaveze	991.509	553.812	1.944.347	245.510	-	23.075	3.758.252
Neto gep kamatno osetljive aktive, 31. decembar 2018.	1.174.918	177.456	(304.864)	510.587	-	346.316	1.904.414
31.12.2017.							
Ukupno finansijska sredstva	2.086.809	183.774	1.868.681	1.236.630	-	306.530	5.682.424
Ukupno finansijske obaveze	1.003.389	462.105	1.790.674	119.348	45.386	63.843	3.484.745
Neto gep kamatno osetljive aktive, 31. decembar 2017.	1.083.420	(278.331)	78.007	1.117.282	(45.386)	242.687	2.197.679

Cene po svim dužničkim instrumentima Banke se menjaju u roku od 5 godina.

Da su na dan 31. decembra 2018. godine, kamatne stope bile 100 baznih poena niže (2017. godine: 100 baznih poena niže), a sve ostale varijable bile iste, gubitak za tu godinu bi bio za 3.833 hiljade RSD (2017. godine: 9.170 hiljada RSD) viši, uglavnom usled nižeg prihoda od kamate na sredstva po kojima se obračunava promenljiva KS.

Ostali cenovni rizici. Banka nije izložena riziku promene cene akcijskog kapitala.

Banka je izložena riziku prevremene otplate time što odobrava kredite po fiksnoj i promenljivoj kamatnoj stopi, koji zajmoprimcu pružaju pravo da kredit prevremeno otplati. Na gubitak i kapital Banke tokom posmatrane godine, na kraju posmatranog izveštajnog perioda, ne bi značajno uticale promene u smislu stopa prevremene otplate zato što se ti krediti vode po amortizovanoj vrednosti, pa je pravo na prevremenu otplatu isto, ili približno isto, kao amortizovana vrednost kredita i obaveza prema komitentima (2017. godina: bez materijalnog uticaja).

Rizik geografske koncentracije. Geografska koncentracija finansijskih sredstava i obaveza Banke na dan 31. decembra 2018. je prikazana u nastavku:

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

<i>U hiljadama dinara</i>	Srbija	Evropa	Ostale države	Ukupno
Finansijska sredstva				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	548.470	-	-	548.470
Derivativna finansijska sredstva	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	1.988.454	-	-	1.988.454
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	563.240	437.146	1	1.000.387
Kredit i potraživanja od komitenata	2.125.356	-	-	2.125.356
Ostala finansijska sredstva	10.210	17	402	10.629
Ukupno finansijska sredstva	5.235.729	437.163	404	5.673.295
Finansijske obaveze				
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, dr. fin. org. i centralnoj banci	276.405	-	-	276.405
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	1.932.910	237.619	129.124	2.299.653
- tekući i računi poravnanja	422.328	237.619	81.846	741.793
- oročeni depoziti	1.510.582	-	47.278	1.557.860
Subordinirane obaveze	-	-	1.182.194	1.182.194
Ukupno finansijske obaveze	2.209.315	237.619	1.311.318	3.758.252
Neto pozicija u vanbilansnim finansijskim instrumentima	3.026.414	199.543	(1.310.915)	1.915.043

Sredstva i obaveze su prikazani na osnovu države u kojoj je sedište druge ugovorne strane.

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Geografska koncentracija finansijskih sredstava i obaveza Banke na dan 31. decembra 2017. godine je prikazana u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Srbija	Evropa	Ostale države	Ukupno
Finansijska sredstva				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	382.825	-	-	382.825
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	5.800	-	-	5.800
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	1.387.095	-	-	1.387.095
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	889.627	806.414	10.021	1.706.061
Kredit i potraživanja od komitenata	2.200.643	-	-	2.200.643
Ukupno finansijska sredstva	4.865.990	806.414	10.021	5.682.424
Finansijske obaveze				
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, dr. fin. org. i centralnoj banci	41.250	-	-	41.250
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	2.028.683	22.828	207.025	2.258.537
- tekući i računi poravnanja	404.436	22.828	159.636	586.901
- oročeni depoziti	1.624.247	-	47.389	1.671.636
Subordinirane obaveze	-	-	1.184.958	1.184.958
Ukupno finansijske obaveze	2.069.933	22.828	1.391.983	3.484.744
Neto pozicija u bilansnim finansijskim instrumentima	2.796.057	783.585	(1.381.962)	2.197.680

Rizik likvidnosti. Rizik likvidnosti je rizik koji nastaje kada se subjekt suoči sa teškoćama prilikom izmirenja finansijskih obaveza. Banka je svakodnevno izložena zahtevima u smislu raspoloživih gotovinskih sredstava po osnovu prekonoćnih depozita, tekućih računa, depozita koji dospevaju, povlačenja iznosa kredita, garancija i marži, kao i drugih zahteva u smislu izvedenih (derivativnih) finansijskih instrumenata. Banka ne drži gotovinska sredstva koja bi pokrila sve ove obaveze zbog toga što dosadašnje iskustvo pokazuje da minimalan iznos reinvestiranja u sredstva koja dospevaju može biti predviđen sa visokom stepenom sigurnosti. ALCO upravlja rizikom likvidnosti.

Banka nastoji da održi stabilnu bazu izvora finansiranja, koja se prevashodno sastoji od iznosa prema drugim bankama i depozita korporativnih klijenata i stanovništva. Banka ulaže u sredstva u diversifikovanim portfolijima likvidnih sredstava kako bi bila u mogućnosti da brzo i lako odreaguje u situacijama kada su likvidna sredstva nepredviđeno potrebna.

Upravljanje likvidnošću Banke zahteva razmatranje nivoa likvidnih sredstava koja su potrebna radi izmirenja obaveza o njihovom dospeću; održavanje pristupa različitim izvorima finansiranja; postojanje planova u smislu likvidnosti u slučaju nepredviđenih situacija; i praćenje pokazatelja likvidnosti u odnosu na regulatorne zahteve. Banka svakodnevno obračunava pokazatelje likvidnosti u skladu sa zahtevima Narodne banke Srbije. Ti pokazatelji su sledeći:

28 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Pokazatelj likvidnosti	2018.	2017.
31. decembar	5,95	3,84
Prosek za period (decembar)	3,89	3,21
Maksimum za period (decembar)	5,95	3,84
Minimum za period (decembar)	3,36	2,95

Uži pokazatelj likvidnosti	2018.	2017.
31. decembar	4,90	2,90
Prosek za period (decembar)	3,21	2,25
Maksimum za period (decembar)	4,90	2,90
Minimum za period (decembar)	2,85	1,99

Pokazatelj pokriva likvidnom aktivom	2018.	2017.
31. decembar	865%	898%
30. septembar	623%	585%
30. jun	510%	293%
31. mart	517%	

Odeljenje sredstava dobija informacije o profilu likvidnosti finansijskih sredstava i obaveza. Odeljenje sredstava se potom stara da osigura adekvatan portfolio kratkoročnih likvidnih sredstava, koji se u najvećoj meri sastoje od kratkoročnih HoV kojima se trguje, depozita kod drugih banka i drugih međubankarskih pozajmica, kako bi se osigurao dovoljan nivo likvidnih sredstava u celoj Banci.

Pozicija dnevne likvidnosti se prati, a Odeljenje sredstava i Odeljenje za upravljanje rizicima redovno vrše stres-testove sa različitim scenarijima, koji uključuju kako uobičajene tako oštrije tržišne uslove.

Tabela u nastavku prikazuje obaveze na dan 31. decembra 2018. godine, prikazane prema preostaloj ugovornoj ročnosti. Iznosi obaveza obelodanjeni u tabeli ročnosti su ugovorni nediskontovani novčani tokovi, bruto obaveze po kreditima i garancijama. Ovi nediskontovani novčani tokovi se razlikuju od iznosa iz bilansa stanja zbog toga što se bilans stanja bazira na diskontovanim novčanim tokovima.

Tabela u nastavku prikazuje analizu ročnosti nederivativnih finansijskih sredstava po njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti i na osnovu ugovornih ročnosti, osim za sredstva koja se odmah mogu prodati, ukoliko se za tim ukaže potreba usled gotovinskih odliva po finansijskim obavezama. Ova finansijska sredstva su uključena u analizu ročnosti na osnovu očekivanog datuma njihovog otuđenja. Krediti umanjani za kreditne gubitke su uključeni po knjigovodstvenim vrednostima, umanjenim za rezervisanja po osnovu obezvređenja, a na osnovu očekivanog vremena gotovinskih priliva.

Kada iznos koji treba da bude plaćen nije fiksna, obelodanjeni iznos se utvrđuje na osnovu uslova koji važe na kraju izveštajnog perioda. Plaćanja u stranoj valuti se preračunavaju po spot kursu, na kraju izveštajnog perioda.

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Analiza ročnosti finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2018. godine je data u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Po viđenju i na manje od 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 12 meseci do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Sredstva						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	548.470	-	-	-	-	548.470
Hartije od vrednosti	-	509.528	767.550	711.376	-	1.988.454
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	885.393	-	115.119	-	-	1.000.386
Kredit i potraživanja od komitenata	116.376	253.009	949.849	810.442	-	2.125.356
Ukupno	1.550.239	762.537	1.832.518	1.521.818	-	5.662.666
Obaveze						
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	19.405	-	157.000	100.000	-	276.405
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	999.119	559.630	625.207	145.629	-	2.329.584
- tekući i računi poravnanja	706.190	-	-	-	-	706.190
- oročeni depoziti	292.929	559.630	625.207	145.629	-	1.623.394
Subordinirane obaveze	-	-	2.924	14.636	1.184.874	1.202.434
Bruto kreditne obaveze	78.919	-	-	-	-	78.919
Plative garancije	502.112	-	-	-	-	502.112
Ostale finansijske obaveze	32.021	7.275	31.114	126.906	-	197.316
Ukupno potencijalna buduća plaćanja po osnovu fin. obaveza	1.631.575	566.905	816.245	387.171	1.184.874	4.586.769
Gep likvidnosti po osnovu fin. instrumenata	(81.337)	195.632	1.016.273	1.134.648	(1.184.874)	1.080.342

Kada je reč o pozivima na plaćanje po garancijama, zahtevi u smislu likvidnih sredstava su znatno manji od iznosa tih obaveza koji su obelodanjeni u tabeli analize ročnosti zato što Banka generalno ne očekuje da će treća strana povući sredstva po ugovorima. Ukupan iznos ugovornih obaveza u smislu odobrenja kredita, kako je uvršteno u gornju tabelu ročnosti, nužno ne predstavlja buduće potrebe za gotovinom zato što će mnoge od tih obaveza isteći ili biti ukinute pre nego što i budu finansirane.

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Analiza ročnosti finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2017. godine je data u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Po viđenju na manje od 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 12 meseci do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno knjigovodstvena vrednost
Sredstva						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	382.825	-	-	-	-	382.825
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	3.480	2.320	-	-	-	5.800
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	-	150.465	1.236.630	-	1.387.095
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.706.183	-	-	-	-	1.706.061
Kredit i potraživanja od komitenata	149.598	189.386	849.478	1.022.809	-	2.200.643
Ukupno	2.242.086	191.706	999.943	2.259.439	-	5.682.424
Obaveze						
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, dr. fin. org. i centralnoj banci	41.250	-	-	-	-	41.250
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	1.025.509	823.674	306.855	123.687	-	2.279.725
- tekući i računi poravnania	580.563	-	-	-	-	580.563
- oročeni depoziti	444.947	823.674	306.855	123.687	-	1.699.162
Subordinirane obaveze	-	-	2.715	13.581	1.190.231	1.206.527
Bruto potencijalne kreditne obaveze	180.017	-	-	-	-	180.017
Plative garancije	325.655	-	-	-	-	325.655
Ostale finansijske obaveze	53.577	7.292	32.089	133.179	28.107	254.246
Ukupno potencijalna buduća plaćanja za fin. obaveze	1.626.009	830.966	341.659	270.447	1.218.339	4.287.419
Gep likvidnosti po osnovu finansijskih instrumenata	616.017	(639.260)	658.284	1.988.992	(1.218.339)	1.405.755

Plaćanja po osnovu bruto poravnanih terminskih ugovora (forvardi) će biti praćena relevantnim gotovinskim prilivima. Raćuni komitenata se u gornjoj analizi klasifikuju prema ugovornim dospećima.

29 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Kako bi upravljala likvidnim sredstvima, Banka ne primenjuje gore iznetu analizu ročnosti na osnovu nediskontovanih ugovornih dospeća obaveza. Umesto ovoga, Banka prati očekivana dospeća i gep likvidnosti, kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Po viđenju na manje od 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 12 meseci do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Sa 31. decembrom 2018.						
Finansijska sredstva	1.573.123	736.027	1.856.985	1.510.489	-	5.676.624
Finansijske obaveze	1.067.254	534.672	828.047	725.038	1.195.348	4.350.359
Neto gep likvidnosti na osnovu očekivane ročnosti	505.870	201.354	1.028.937	785.451	(1.195.348)	1.326.264
Sa 31. decembrom 2017.						
Finansijska sredstva	2.337.254	298.300	828.538	2.266.380	-	5.730.472
Finansijske obaveze	911.978	191.820	1.284.130	410.909	1.197.843	3.996.680
Neto gep likvidnosti na osnovu očekivane ročnosti	1.425.276	106.480	(455.592)	1.855.471	(1.197.843)	1.733.792

Usklađenost i/ili kontrolisana neusklađenost ročnosti i kamatnih stopa sredstava i obaveza je od fundamentalnog značaja za upravljanje Bankom. Nije uobičajeno da u bankama u bilo kom momentu postoji potpuna usklađenost budući da poslovne transakcije često imaju neizvestan rok, a i različitih su vrsta. Neusklađenost pozicijâ potencijalno poboljšava profitabilnost, ali ujedno može povećati rizik nastanka gubitaka. Dospeća sredstava i obaveza, kao i sposobnost da se, uz prihvatljive troškove, kamatonosne obaveze zamene o njihovom dospeću, su značajni faktori priilikom procene likvidnosti Banke i njene izloženosti riziku na osnovu promena kamatnih stopa i kursa valute.

Rukovodstvo smatra da uprkos tome što su značajan deo računa komitenata računi po viđenju, diversifikacija ovih depozita po broju i vrsti deponenta, kao i ranija iskustva Banke, ukazuju na to da ovi računi deponenata za Banku predstavljaju dugoročan i stabilan izvor finansiranja.

30 Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke u smislu upravljanja kapitalom su (i) da bude usklađena sa kapitalnim zahtevima definisanim od strane Narodne banke Srbije; (ii) da sačuva mogućnosti kontinuiranog nastavka poslovanja Banke i (iii) da održi dovoljnu kapitalnu osnovu kako bi se ostvario pokazatelj adekvatnosti kapitala od najmanje 8%, u skladu sa Bazelskim sporazumom. Usklađenost sa pokazateljima adekvatnosti kapitala koje definiše Narodna banka Srbije se prati mesečno, a izveštaje koji opisuju način njihovog obračuna sagledava Izvršni odbor. Ostali ciljevi upravljanja kapitalom se procenjuju kvartalno.

Prema trenutno važećim kapitalnim zahtevima koje definiše Narodna banka Srbije, banke moraju da održavaju nivo pokazatelja regulatornog kapitala prema ponderisanoj aktivu („statutorni pokazatelj adekvatnosti kapitala“) iznad propisanog minimalnog nivoa. Iznos kapitala kojim je Banka na dan 31. decembra 2018. godine upravljala je 3.631.200 hiljada RSD (2017. godine: 3.631.200 hiljada RSD), regulatorni kapital iznosi 3.033.941 hiljada RSD (2017. godinu: 3.394.550 hiljada RSD), a tokom 2018. i 2017. godine, Banka je bila usklađena sa svim eksternim kapitalnim zahtevima.

Sastav kapitala Banke obračunat u skladu sa Bazelskim odredbama je naveden u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Osnovni kapital (Tier 1)		
Aksijski kapital	3.631.200	3.631.200
(-) Gubitak	(1.516.307)	(1.189.845)
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobitak/gubitak	(180)	(185)
(-) Ostala nematerijalna ulaganja umanjena za relevantne odložene poreske obaveze	(192.532)	(211.679)
(-) Iznos rezervisanja za procenjene gubitke po bilansnoj aktivu i za gubitke po vanbilansnim stavkama Banke se oduzima od aksijskog kapitala	(70.186)	(19.669)
Ukupno osnovni aksijski kapital (Tier 1)	1.851.995	2.209.822
Dopunski kapital (Tier 2)		
Revalorizacione rezerve	-	-
Subordinirane obaveze	1.181.946	1.184.728
Ukupno dopunski kapital (Tier 2)	1.181.946	1.184.728
Ukupno kapital	3.033.941	3.394.550

31 Potencijalne obaveze

Sudski sporovi. Protiv Banke s vremena na vreme, u okviru redovnog poslovanja, mogu biti pokrenuti sudski sporovi. Na osnovu sopstvenih procena, kao i internih i eksternih profesionalnih saveta, rukovodstvo smatra da Banka neće imati materijalne gubitke po osnovu sudskih sporova, te shodno navedenom u ovim finansijskim izveštajima nisu izvršena rezervisanja.

Potencijalne poreske obaveze. Rukovodstvo Banke smatra da ne postoji rizik bilo kakvih poreskih implikacija na finansijske pozicije Banke, te shodno navedenom u ovim finansijskim izveštajima nisu izvršena rezervisanja po tom osnovu.

Rukovodstvo je sprovedo interne kontrole koje odgovaraju zakonodavnim propisima o transfernim cenama, tako da ne postoji razlog da se u ovom delu procenjuju bilo kakvi rashodi po osnovu poreza.

Obaveze po osnovu kapitalnih troškova. Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka je imala ugovorne kapitalne troškove u vezi sa softverom i ostalim nematerijalnim sredstvima u iznosu od 7.619 hiljada RSD (2017. godine: nema).

Banka je već izdvojila resurse koji su potrebni u smislu ovih obaveza. Banka smatra da će budući neto prihod i sredstva finansiranja biti dovoljni da pokriju ovu i sve slične obaveze.

31 Potencijalne obaveze (nastavak)

Obaveze po osnovu operativnog lizinga. U slučajevima kada je Banka zakupac, buduće minimalne uplate zakupnina po osnovu operativnog lizinga koji se ne mogu otkazati kako sledi su:

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Ne duže od 12 meseci	43.155	43.155
Duže od 12 meseci i ne duže od 5 godina	146.979	146.979
Duže od 5 godina	-	43.155
Ukupno obaveze po osnovu operativnog lizinga	190.134	233.289

Usklađenost sa ugovornim odredbama. Banka nije predmet bilo kakvih ugovornih odredaba u smislu pozajmica.

Potencijalne kreditne obaveze. Primarni cilj ovih instrumenata je da osiguraju da klijentu sredstva budu dostupna na njegov zahtev. Garancije predstavljaju neopozivo uveravanje da će Banka izvršiti plaćanja u slučaju da klijent nije u mogućnosti da izmiri svoje obaveze prema trećim licima, pri čemu garancije nose iste kreditne rizike kao i krediti.

Potencijalna kreditna obaveza predstavlja neiskorišćene delove ovlašćenja za isplatu kreditnih proizvoda u formi kredita, garancija i akreditiva. U smislu kreditnog rizika po osnovu potencijalnih kreditnih obaveza, Banka je potencijalno izložena gubitku u iznosu koji je jednak ukupnom iznosu neiskorišćenih obaveza, ukoliko bi neiskorišćeni iznosi bili povučeni. Međutim, verovatni iznos gubitka je manji od ukupnih neiskorišćenih obaveza budući da većina obaveza odobrenja izdavanja odobrenog kreditnog proizvoda zavisi od toga da li klijenti ispunjavaju specifične kreditne standarde.

Banka prati rok do dospeća potencijalnih kreditnih obaveza, budući da dugoročnije obaveze generalno nose veći stepen kreditnih rizika nego obaveze kraćeg roka.

Preostale potencijalne kreditne obaveze su navede u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	2018.	2017.
Ukupno neopozive kreditne obaveze	78.919	180.017
Finansijske garancije	502.112	325.655
Umanjeno za: Rezervisanja za garancije	(1.255)	(2.622)
Umanjeno za: Rezervisanja za kreditne obaveze	(27)	(165)
Umanjeno za: Obaveze sa gotovinskim kolateralom	(14.223)	-
Ukupno kreditne obaveze umanjene za rezervisanja i izloženosti sa gotovinskim kolateralom	565.526	502.885

31 Potencijalne obaveze (nastavak)

Analiza kreditnih obaveza, prema kreditnom kvalitetu, na osnovu rejtinga kreditnog rizika na dan 31. decembra 2018. godine data je u nastavku.

<i>U hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12- mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL umanjen za kreditne gubitke)	Ukupno
Izdate garancije				
- Odličan	431.195	-	-	431.195
- Dobar	70.917	-	-	70.917
Nepriзнati bruto iznos	502.112	-	-	502.112
Rezervisanja za garancije	(530)	-	-	(530)
Potencijalne kreditne obaveze				
- Odličan	78.069	-	-	78.069
- Dobar	850	-	-	850
Nepriзнati bruto iznos	78.919	-	-	78.919
Rezervisanja za potencijalne kreditne obaveze	(27)	-	-	(27)

Ukupni iznos ugovornih obaveza po nepovučenim kreditnim linijama, akreditivima i garancijama ne predstavlja nužno buduće potrebe za gotovinom, budući da ti finansijski instrumenti mogu isteći ili biti ukinuti pre nego što i budu finansirani.

32 Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Banka nije izvršila netiranje („prebijanje“) finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u bilansu stanja ni 31. decembra 2018. ni 31. decembra 2017. godine.

33 Transfer finansijskih sredstava

Banka tokom posmatranog, niti ranijih perioda nije vršila transfere finansijskih sredstava kroz transakcije koje su ili nisu ispunjavale uslove za prestanak priznavanja.

34 Obelodanjivanje fer vrednosti

Odmeravanje fer vrednosti se analizira prema nivou u sledećoj hijerarhiji fer vrednosti: (i) nivo 1 odmeravanja – vrednovanje po kotiranoj ceni (nekorigovana) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze, (ii) nivo 2 odmeravanja – tehnike vrednovanja zasnovane na dostupnim tržišnim podacima o sredstvima i obavezama, bilo direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena) i (iii) nivo 3 odmeravanja – vrednovanja koja nisu zasnovana na dostupnim tržišnim podacima (tj. nedostupnim tržišnim podacima). Rukovodstvo vrši pažljivu ocenu prilikom klasifikovanja finansijskih instrumenata primenom ove hijerarhije fer vrednosti. Ukoliko se za odmeravanja fer vrednosti koriste dostupni tržišni podaci koji zahtevaju značajne korekcije, to odmeravanja se smatra nivoom 3 odmeravanja. Značaj informacija koje se koriste za vrednovanje se procenjuje na osnovu odmeravanja fer vrednosti u celini.

U hiljadama dinara	31.12.2018.					31.12.2017.				
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno fer vrednosti	Ukupno knjigovodstvena vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno fer vrednosti	Ukupno knjigovodstvena vrednost
Sredstva										
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	548.470		548.470	548.470	-	382.825	-	382.825	382.825
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-		1.000.386	1.000.386	1.000.386	-	-	1.706.061	1.706.061	1.706.061
Kredit i potraživanja od komitenata	-		2.058.591	2.058.591	2.125.356	-	-	2.128.898	2.128.898	2.200.643
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-			-	-	-	5.800	-	5.800	5.800
Finansijska sredstva po FVOCI/raspoloživa za prodaju	-	1.988.454		1.988.454	1.988.454	-	1.387.095	-	1.387.095	1.387.095
Obaveze										
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	-		276.405	276.405	276.405	-	-	41.250	41.250	41.250
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	-	725.611	1.555.326	2.280.937	2.299.653	-	-	2.181.306	2.181.306	2.258.537
Subordinirane obaveze	-		1.157.613	1.157.613	1.182.194	-	-	1.152.818	1.152.818	1.184.958

Fer vrednosti iz nivoa 2 i nivoa 3 hijerarhije fer vrednosti su procenjene primenom tehnike diskontovanih novčanih tokova. Za fer vrednost instrumenata na koje se primenjuje plivajuća stopa, a koji nisu kotirani na aktivnom tržištu procenjeno je da je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti. Fer vrednost nekotiranih instrumenata na koje se primenjuje fiksna kamatna stopa procenjena je na osnovu procenjenih budućih novčanih tokova, za koje se očekuje da će biti primljeni, eskontovani za trenutno važeće kamatne stope za nove instrumente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim dospećem. Napomena 3 daje detalje o tehnikama procene za finansijska sredstva po FVOCI.

35 Prezentovanje finansijskih instrumenata prema kategoriji odmeravanja

Za potrebe odmeravanja, finansijska sredstva su prema MSFI 9 – Finansijski instrumenti – klasifikovana u sledeće kategorije: (a) finansijska sredstva po FVTPL; (b) dužnički instrumenti po FVOCI, (c) vlasnički instrumenti po FVOCI i (d) vlasnički instrumenti po AC. Finansijska sredstva po FVTPL imaju dve podkategorije: (i) sredstva koja obavezno moraju da se mere po FVTPL i (ii) sredstva prikazana kao takva nakon inicijalnog priznavanja ili naknadno. Pored ovoga, potraživanja po osnovu finansijskog lizinga čine zasebnu kategoriju.

35 Prezentovanje finansijskih instrumenata prema kategoriji odmeravanja (nastavak)

Za potrebe odmeravanja na dan 31. decembra 2017. godine, finansijska sredstva su prema MRS 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje – klasifikovana u sledeće kategorije: (a) krediti i potraživanja (L&R); (b) finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (AFS); (c) finansijska sredstva koja se drže do dospeća (HTM) i (d) finansijska sredstva po FVTPL (FVTPL). Finansijska sredstva po FVTPL su imale dve podkategorije: (i) sredstva prikazana kao takva nakon inicijalnog priznavanja i (ii) klasifikovana kao sredstva koja se drže za trgovanje. Pored ovoga, potraživanja po osnovu finansijskog lizinga činila su zasebnu kategoriju. Sva finansijska sredstva banke su na dan 31. decembra 2017. godine spadala u kategoriju L&R, s izuzetkom finansijskih derivata i dužničkih hartija od vrednosti klasifikovanih kao AFS. Sva finansijske obaveze Banke, s izuzetkom derivata, su se vodile po amortizovanoj vrednosti. Derivati su spadali u kategoriju odmeravanja FVTPL i držana su za trgovanje.

U tabeli u nastavku je prikazano usaglašavanje finansijskih sredstava sa kategorijama odmeravanja na dan 31. decembra. 2018. godine:

<i>U hiljadama dinara</i>	Dužnički instrumenti po FVOCI	AC	Ukupno
Sredstva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	548.470	548.470
Derivativna finansijska sredstva	-	-	-
Hartije od vrednosti	1.988.454	-	1.988.454
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	1.000.386	1.000.386
Kredit i potraživanja od komitenata	-	2.125.356	2.125.356
Ostala finansijska sredstva:	-	1.705	1.705
Ukupno FINANSIJSKA sredstva	1.988.454	3.675.917	5.664.371

U tabeli u nastavku je prikazano usaglašavanje finansijskih sredstava sa kategorijama odmeravanja na dan 31. decembra. 2017. godine:

<i>U hiljadama dinara</i>	L&R	AFS	Sredstva za trgovanje	Ukupno
Sredstva				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	382.825	-	-	382.825
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-	-	5.800	5.800
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	1.387.095	-	1.387.095
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.706.061	-	-	1.706.061
Kredit i potraživanja od komitenata	2.200.643	-	-	2.200.643
Ostala finansijska sredstva:	2.636	-	-	2.636
Ukupno FINANSIJSKA sredstva	4.292.165	1.387.095	5.800	5.685.060

Na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, sve finansijske obaveze Banke, s izuzetkom derivata vodile su se po AC.

36 Odnosi sa povezanim licima

U hiljadama dinara

Bilans stanja na dan 31. decembar	2018.	2017.
Subordinirane obaveze	1.182.194	1.184.958

U hiljadama dinara

Bilans uspeha	2018.	2017.
Rashodi od kamata (subordinirane obaveze)	2.757	3.164

U hiljadama dinara

Bruto zarade	2018.	2017.
Izvršni odbor	65.988	59.209
Upravni odbor	6.739	6.914
Neto zarade	60.893	55.380
Izvršni odbor	56.634	51.010
Upravni odbor	4.259	4.370

37 Događaji nakon datuma bilansa stanja

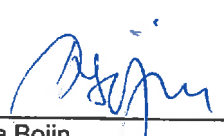
Nakon kraja izveštajnog perioda nije bilo značajnih događaja koji bi zahtevali korigovanje finansijskih izveštaja Banke za 2018. godinu.

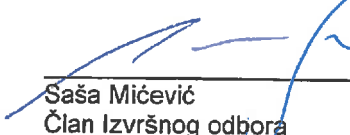
38 Skraćenica

Spisak skraćenica korišćenih u ovom konsolidovanom finansijskom izveštaju dat je u nastavku:

Skraćenica	Značenje
AC	Amortizovana vrednost
AFS	Raspoloživa za prodaju
CCF	Faktor kreditne konverzije
EAD	Izloženost po neispunjenju obaveza
ECL	Očekivani kreditni gubitak
EIR	Efektivna kamatna stopa
FVOCI	Fer vrednost kroz ostali rezultat
FVTPL	Fer vrednost kroz bilans uspeha
FX, Forex	Strana valuta
HTM	Koji se drži do dospeća
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
L&R	Kredit i potraživanja
LGD	Gubitak zbog neispunjenja obaveza
LTV	LTV pokazatelj
PD	Vероватноћа neplaćanja
POCI finansijska sredstva	POCI finansijska sredstva – finansijska sredstva kupljena ili izdata sa kreditnim obezvređenjem
SICR	Značajan porast kreditnih rizika
SPPI	Isključivo plaćanja glavnice i kamate
SPPI test	Procena da li novčani tokovi finansijskih instrumenata predstavljaju isključivo plaćanja glavnice i kamate

Nikola Mihailović
Predsednik Izvršnog odbora

Dragana Bojin
Rukovodilac Odeljenja računovodstva

Saša Mićević
Član Izvršnog odbora

